

DZIEŃ POMORSKI

BEZPARTYJNE PISMO CODZIENNE

Dzisiejszy numer liczy **8 str.**

Naczelny Redaktor przyjmuje codziennie od godz. 12-2 w poł.

Wydawca: Pomorska Spółdzielnia Wydawnicza

Konto czekowe P. K. O. Nr. 160-315

Cena numeru w Toruniu i na prowincji **gr. 20**

Rekopisów Redakcja nie zwraca

Redakcja Administracja: Toruń Szeroka 11

Telefony Redakcji dziennej 747, 748. Telefon Redakcji nocnej 749.

Oddziały: Gdańsk, Kaszubski Rynek 21, tel. 214-94 — Gdynia, ul. 10 lutego, tel. 15-44 — Grudziądz, ul. Sienkiewicza 9, tel. 442. Wejherowo, ul. Cdańska 4, tel. 64. — Bydgoszcz, ul. Mostowa 6, tel. 22-18. — Inowrocław, ul. Marsz. Piłsudskiego 4a, tel. 602.

Rok V.

Toruń, piątek 17 marca 1933

Nr. 63

Pomorze w holdzie Marszałkowi Odezwa Komitetu Obchodu Imienia Marszałka Piłsudskiego

OBYWATELE I RODACY!!

W dniu 19 marca br. obchodzimy uroczystość dzień Imienia Pierwszego Marszałka Polski **JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO**. Dzień ten rok rocznie obchodzi uroczystość cała Polska, składając hold Temu, który już w mrokach niewoli, dźwignawszy zapomniany sztandar walki zbrojnej o Wolną Polskę, ponrowadził Naród ku Wyzwoleniu i Niepodległości, Temu, który jako zwycięski Naczelny Wódz mieczem i bagnietem żołnierza wytykał granice Państwa Polskiego, a niezłomna Swa wola buduje i utrwała na zawsze zręby naszej mocarstwowości.

JÓZEF PIŁSUDSKI to najwyższy wyraz poświęcenia i ofiarności w nieprzerwanej pracy dla własnego Państwa, — to uosobienie świadomej siły i dumy polskiego Narodu.

OBYWATELE!

Nad polską granicą zachodnią narastają ciemne chmury niebezpieczeństwa — chciwa i brutalna dłoń odwiecznego wroga coraz zuchwalej i jawniej usiłuje sięgnąć ku Pomorzu, pragnąc nam wyrwać to, co jest skarbem i warunkiem bytu i rozwoju mocarstwowej Polski — jej dostęp do Morza.

W momencie tym oczy wszystkich Polaków bardziej, niż kiedykolwiek przedtem kierują się ku Osobie Niezlomnego Szermierza Niepodległości i Zwycieskiego Naczelnego Wodza, — **JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO**

W momencie tym serca i umysły wszystkich obywateli tem silniej skupiają się koło Jego Osoby, wierząc, że jedynym skutecznym sposobem przeciwstawienia się zuchwałym zakusom wrogów jest wskazana przez Niego Droga: wyjątej i bezgranicznej gotowości do ponoszenia wszelkich ofiar dla Ojczyzny.

Ta niezłomna wiara we wskazania, wytyczone Narodowi przez Marszałka Piłsudskiego, ożywia przedewszystkiem serca i umysły całego społeczeństwa pomorskiego, świadomego swej państwowej roli jako przedniej straży obronnej, zagrożonych granic. To też w pełnym zrozumieniu dla dażeń Marszałka, łączysie ono dziś uczuciami w holdzie, jaki wszysce państwo i patriotycznie myślący obywatele Polski składają, **WSKRZESICIELOWI, BUDOWNICZEMU I ZWYCIESKIEMU WODZOWI NIEPODLEGŁEJ POLSKI.**

MARSZAŁEK PIŁSUDSKI NIECH ŻYJE!!

Komitet Honorowy:

Wojewoda Pomorski (—) Stefan Kirtiklis,

Gen. Dyw. (—) Norwid - Neugebauer, Insp. Armji,

Starosta Krajowy Pomorski (—) Wincenty Łącki.

(—) Ks. Dr. Stanisław Okoniewski, Biskup Chełmiński,

Gen. Brygady (—) Stefan Pastawski, Dowódca O. K. VIII,

Komitet Obywatelski:

Płk. dypl. Abraham Roman, D-ca Bryg Kawal.; Mir. Adamczyk — Komendant Główny Armji Rezerwowej OK. VIII; Posel Birkenmayer Alfred — Naczelny Redaktor „Dnia Pomorskiego” — Bolt, Prezydent miasta Torunia; — Brzeski — Zarząd Oddz. Harcerstwa; Buszczyński — Wiceprezes Izby Przem. i Handl.; Bieńkowski Krzysztof — Wiceprokurator Sądu Apelacyjnego; Borowik Józef — Dyr. Inst. Bałtyckiego; Bala — Wiceprezydent miasta Torunia; Inż. Born Artur — Dyr. Dróg Wodnych; Dr. Bogocz Dominik — Prezes ZOR. Kolo Toruń; Dr. wet. Bełowski — Prezes Stow. Urz. Państw.; Płk. Baran — Dowódca 8 dyonu art. przeciwlotn.; Czarliński Leon — Prezes Pow. PTR; Chelmiński Władysław — ziemianin Ciombarowski Jan — Prezes Zw. Polsk. Naucz. Szkół Powsz.; Chwastek Antoni — Dyr. Pom. Stow. Ubezpiecz.; Inż. Dobrzycki Bogusław — Dyr. Kolei Państw.; Donimirski Jan — Prezes PTR; Dutkowski Józef — Dyr. Gimn. Męsk.; Dąbrowski Kazimierz — Prezes Zw. Inw. Wojen. RP.; Ks. Kuratus Dunajski; Płk. dypl. Dworzak — Szef Sztabu OK VIII; M. Eckmannowa — Dyr. Sem. Naucz. Żeńsk.; Grzanka — Wiceprezes Okr. Zw. Ofic. Rez. i Zw. Rezerwistów OK VIII Dr. C. — Nacz. Sądu Grodzkiego, Płk. Górcz. — Eustachy — Dowódca 8 Baonu Sap. Płk. Gnoiński — Kom. Szkoły Podch. Art.; Gąsowski Stanisław — Wicestarosta Kraj. Pom. Hulewicz Wacław — Prezes PZR; Hozakowski Bronisław, Honorowy Konsul Franc.; Płk. dypl. Heller Wład — D-ca p. lotn.; Idęc Ludwik — Zw. Prac. Umysł. Adm. Wojsk.; Mjr. dypl. Jabłoński — Szef Sztabu Bryg Kawalerji; Jacuński Antoni — ziemianin; Jawornik Karol Prok. Sądu Apelac.; Jakubowski Piotr — Prezes Izby Rzemieślniczej; Radca Janowski — Członek honorowy ZOR; Kolo Toruń; Mecenas Jezierski — Prezes PBK.; Kossior Stefan — Prezes Izby Skarb.; Komandor Korytowski — D-ca Szk. Ofic. Mar. Wojen. Kpt. Koc Jan — Okr. Kmdt. Zw. Strzel.; Inż. Kroenitz — Prezes Stow. Polsko - Estońskiego; Kolasiński Marjan Zjedn. Zw. Zawod.; Kaczmarek Teofil — Prezes Okr. Zw. Podofic. Rez.; Ks. Prałat Kroczyk Proboszcz parafji wojsk.; Kuliczowska Marja Zw. Prac. Obyw. Kobiet; Kubrynowiczowa St. Ref. Okr. Zw. Strzel.; Kalkstein — Starosta — Prezes Zw. Str. Poż. Woj. Pom.; Kolbuszewski

Płk. — Prezes Okr. komitetu Przyjaciół ZS; Latawiec Płk. — D-ca 31 pal.; Luśniakówna Kmdtka Chor. Harc. Ks. Lewiński — Kapelan Szpit. Wojsk.; Ks. Dr. Łęgowski — Proboszcz Muennich Płk. dypl. — Inspektorjat Armji; Matzenauer Płk. — Kmdt miasta; Mielcarzewicz Adwokat i Notariusz — Dziekan Rady Adw.; Makowski Ludwik — Prezes Kurk Bractw Strzel.; Mielżyński Maciej — ziemianin Milewski Józef — Państw. Urz. Pośredn. Pracy; Nalazek Józef — Adw. i oNt.; wiceprzewodniczący Rady Miejskiej; Napiórski — Kmdt Okr. Legjonu Młodych; Olszański Witalis — Kmdt. Woj. PP.; Janta-Polczyński — Senator Pastawska — Przew. Zw. Przysp. Kobiet do Obrony Kraju; Prauziński — dyr. Banku Polskiego; Penkalla Leon — Prezes Zw. Rest. Okr. Pom.; Piwnicki Płk. — Kierownik Okr. Urz. WF i PW; Prieb Rudolf Gen. Dyw. — Kmdt. CW Art.; Paluch Mieczysław — Prezes Rady Woj. BBWR; Platowicz — Plachta Płk. —

Insp. Armji; Radłowski Rudolf — Prezes Sądu Okr.; Rogowski Bazyl — Starosta Pow. i Grodzki; Rzóska Józef — Posel na Sejm; Dr. Rieser Płk. — D-ca 8 dyonu 2and.; Rymkiewicz Miecz. Płk. — D-ca 63 pp.; Maksymowicz — Raczynski Gen. Bryg. Dow. 4 dyw. piech.; Dr. Seydlitz Mieczysław — Wicewojewoda Pom. Dr. Siudowski Konrad — Prezes Zarz. Woj. Federacji PZOO; Szyszko Cezary — Prezes Sądu Apelac.; Ks. Szulc Adolf — Senator; Inż. Szeptys Stanisław — Wiceprezes LOPP; Schab Teofil — Prezes Zw. Legj. Okr. Pom.; Seydlitzowa — Przewodnicząca Kola Przyj. Harc.; Ks. Prałat Sienkiewicz — Prezes PCK.; Studnicki Jan — Prok. Sądu Okręg.; Stonawski Jan Prezes Woj. Sądu Adm.; Inż. Świeżawski Bogusław — Okr. Insp. Pracy, Przew. Kier. ZS. OK VIII; Strzeszewski Adam — Prezes Okr. Urz. Ziemi; Serożyński Augustyn — Posel na Sejm; Inż. Siojewski — Prezes Pocz. Przy sposobienia Wojsk.; Ślaski — Prezes KSR; Sza-

łach Antoni Kier. Sekr. Grodz. i Pow. BBWR. Szmelter Franc. — Prezes Zw. Rest. Dworc.; Sieradzki — Kmdt Chor. Pom. Harc. Polsk. Męsk.; Scheffer — nacz. Urzędu Skarb.; Sawicki Gen. Bryg. — D-ca 16 dyw. piech.; Dr. Esden — Tempelki Kazimierz; Esden-Tempelki Stanisław — Adw. i Not.; Targowski Tomasz — Dyr. Sem. Naucz.; Prezes Kola ZOKZ; Twardzicki Józef — Dyr. wydawnictwa „Dzień Pomorski”; Tebinka Zygmunt — Posel na Sejm; Dłuin-Wasowicz Wiktor — Kier. Pom. Insp. Str. Gran.; Wienczek Franciszek — Prezes Kurk Bractw. Strzel. w Toruniu; Wolszlegier Płk. — D-ca baonu bal.; Wojciechowski Czesław — Dyr. Banku Zw. Sp. Zarobk.; Welc — Prezes Przysp. Wojsk. Kolej.; Zgrzebnik Alfred — Prezes Zw. Powst. i Woj. OK VIII; Inż. Zagórski — Dyr. Lasów Państw.; Jakubowski Marjan — Prezes Zw. Zaw. Prac. Ubezpiecz. Spol.; — Rachmistruk Gen. Insp. Główny WF i PW Pomorza; Kędziński Płk. em. Insp. PCK.

Komitet Wykonawczy:

Przewodniczący Komitetu: Bala, Wiceprezydent miasta Torunia; zast. przewodniczącego Płk. Matzenauer — Komendant Miasta. Ks. Prałat Kroczyk — Proboszcz parafji wojsk.; Bender — Przedst. Starostwa Grodzkiego; Kpt. Czermak — Przedstaw. Okr. Urz. WF i PW; Gluchowski — Kom. Pol. Państw.; Cornobis — Kier. Teatru Polskiego; Polińska — Przewodnicząca Oddz. Żeńskiego ZS.; Nacz. Szanda — Prezes Grodzki Zw. Strzel.; Kowalczykówna — Kmdtka Hufca Harc.; Markowski — Kolo Of. Rez. Sempiański — Woj. Federacji PZOO; Kuliński — Zw. Powst. i Wojaków OK VIII; Krieger — Placówka Powst. i Woj. OK VIII Toruń Schneider — Okr. Zw. Podof. Rez. Seib-Insp. Szkolny; Krajewski — Zw. Rez. OK. VIII; Pokorski — Okr. Zw. Ofic. Rez.; Czernik — Zw. Legionistów; Chutkiewicz — Legjon Młodych; Lewandowski — Zw. Inw. Woj. RP.; Kpt. Kwiatkowski — Kmdt Obw. PW i WF; Kpt. Siewicki — kmdt PW i WF m. Toruń; Prof. Kowalski — Kmdt Hufca Harc.; Ciesielski — kom. Obw. Legjonu Młodych, Red. Męzniczki; — „Dzień Pomorski”; Dyr. Szyrowski — „Młody Gryf”; Matuzczak — Lesja Inw. Wojak. Pol. szych.

*Masę szorstką popeknaną skórze?
Używaj Kremu Nivea*

Projekt traktatu rozbrojeniowego

przedstawi dzisiaj w Genewie Mac Donald

Genewa, 16. 3. (PAT). Według oficjalnych informacji, udzielonych przez delegację angielską, Mac Donald wygłosi na dzisiejszym posiedzeniu komisji głównej wielką mowę, po której oddany będzie dokładnie opracowany projekt konwencji rozbrojeniowej. Ta wiadomość wywołała w koloach konferencji zrozumiałą sensację.

W ciągu ubiegłego dnia Mac Donald, który z Londynu nie przywiózł żadnego kompletnego projektu, odbył tu szereg konferencji, w toku których informował się co do aktualnych możliwości. Od przedwczoraj Mac Donald wraz ze swoimi ekspertami pracował nad projektem który przedstawi w dniu dzisiejszym.

Projekt ten będzie czwartym projektem, który delegacja angielska przedstawia konferencji. Poraz pierwszy będzie to jednak gotowy projekt konwencji, ujętej już w artykuły. Projekt ten będzie nosił tytuł „projekt traktatu”.

Co się tyczy treści projektu tego, to wiadomo, że nie będzie on ograniczał się do osiągniętych już rezultatów, ale wychodząc poza nie, obejmować będzie różne idee, zawarte w projekcie amerykańskim i francuskim projekcie organizacji pokoju. Według krążących pogłosek, ma on zawierać daleko idące ograniczenia jakościowe.

Samorząd terytorjalny

Zmiany prowadzą do wzmocnienia budowy państwowej

Zmiany w ustawie samorządowej przyjęte zostały w trzecim czytaniu na posiedzeniu dnia 18 ub. m. Zarówno w sejmowej komisji administracyjnej, jak w plenum Sejmu i w prasie partyjnej opozycja zarówno prawicowa, jak i lewicowa rozwinęła wszelkie dostępne jej środki oporu przeciwko uchwaleniu tych zmian.

W okrzykach alarmu i oburzenia jakie rozlegały się z trybuny sejmowej i ze szpałt prasy niepodobna doszukać się argumentów rzeczowych. Czy podobna zaprzeczyć, że ujednostajnienie samorządu terytorjalnego w Polsce jest pilną i nieodpartą koniecznością państwową. Żadna racja państwowa nie przemawia za tem, by Rzeczpospolita, po odzyskaniu niepodległości, miała obowiązek pielęgnowania jako relikwii nietykalną ten stan rzeczy, jaki pozostawili po sobie zaborcy. Zwłaszcza, że ten stan rzeczy w żadnej z dawnych dzielnic zaborczych nie był ani zadawalniający, ani doskonały.

Dokądże to, do jakiego terminu mieliśmy pielęgnować antydemokratyczny system wyborów kurjalnych w niastach cawnej Galicji? W jakim celu i na mocy jakich przesłanek administracja państwowa Rzeczypospolitej miała godzić się z tym stanem rzeczy, że w dawnym zaborze austriackim i pruskim gminę stanowiła jedna wioska, przeciętnie o obszarze kilkunastu kilometrów kwadratowych i kilkuset mieszkańcach, gdy w dawnym zaborze rosyjskim gminy liczą często setki kilometrów kw. obszaru i dziesiątki tysięcy mieszkańców.

W dawnym zaborze rosyjskim, zwłaszcza w województwach centralnych urzędy gminne zatrudniają po kilka sił takichowych, gdy w dawnym zaborze pruskim lub austriackim cały urząd gminny mieści się częstokroć w kieszeni wójta. Jasne jest, że należyte funkcjonowanie administracji państwowej wymaga by na całym obszarze Rzeczypospolitej gminy były co do obszaru i liczby ludności przeciętnie jednakowe, zdolne do sprawowania funkcji samorządowych i zleconych — państwowych, zdolne do utrzymania odpowiedniego, fachowego aparatu administracyjnego. Żadna potrzeba państwowa nie przemawia za tem, by Poleszuk wędrował mile całe do swego urzędu gminnego, ani też za tem, by jakaś uboga podgórska wioszczyna, licząca kilkadziesiąt osiedli, dźwigała na swych barkach ciężar coraz bardziej skomplikowanej administracji gminnej. Opozycja powoływała się na to, że ludność dawnego zaboru austriackiego i pruskiego bardzo jest przywiązana do swej gminy jednowioskowej i „odebranie” jej odczuje jako „krzywdę”. „Krzywdą” sprowadza się do tego, że dotychczasowy wójt jednowioskowej gminy nazywać się będzie sołtysem, zaś gmina — gromadą. Ale gromadzie tej nic z jej majątku odjęte nie będzie i będzie ona miała w dalszym ciągu możność zarządzania swemi sprawami. Jedynie te funkcje, którym gromada jednowioskowa poddać nie będzie w stanie, przejdą do gminy, obejmującej parę lub kilka gromad, a więc — wyposażoną w możność sprawowania funkcji wyższych, trudniejszych, przerastających siły i środki pojedynczej wsi-gromady.

Jednakowy ustrój gminy w całym Państwie nie jest, oczywiście, dla nikogo „krzywdą”, ale jedynie — koniecznością państwową. Również nic nie straci na tem siła i spójność Państwa, że będziemy mieli w całym Państwie jednolity ustrój powiatowy. Przewodnictwo w wydziale powiatowym i w radzie powiatowej wszędzie w Rzplitej sprawować będzie starosta. W ten sposób dokonane będzie zacieśnienie współpracy władz administracji ogólnej z ciałami samorządowymi.

Niezadowoleni z tego mogą być ci tylko, co chcieliby w samorządzie posiadać teren i narzędzie walki z administracją państwową. Jest to jednak pogląd nawskroś fałszywy i z duchem państwa nowoczesnego zupełnie niezgodny.

Równie fałszywe były krzyki opozy-

cji przeciwko nadzorowi państwowemu nad samorządem. Nie masz na świecie państwa, któreby nie posiadało uprawnień nadzorczych nad organami samorządu terytorjalnego.

Ze stanowiska celu i organizacji Państwa, punktem wyjścia w ocenie potrzeby nadzoru państwowego nad organami samorządowymi jest fakt, że samorząd nie istnieje dla siebie, nie jest urzeczywistnieniem jakiegoś prawa przyrodzonego z „kontraktu socjalnego” J. J. Rousseau płynącym, ale jest częścią administracji państwowej. Uporządkowanie tej administracji w jej najniższych komórkach podstawowych w 14-tym roku istnienia odrodzonej Rzplitej jest prostym obowiązkiem władz państwowych i ciał pra-

wodawczych, jest koniecznym warunkiem sprawnego działania całego aparatu państwowego.

Sprzeciwcy przeciwko wykonaniu tej konieczności państwowej płynąć mogły jedynie z zjadłości partyjnej, z nalogów niewolnictwa, które gotowe jest uważać za święte, nietykalne i doskonale wszystko, co pozostało z „dobrych” czasów zaborczych, wreszcie z atawizmu anarchii staroszlacheckiej dla której wrogię jest wszystko, co prowadzi do wzmocnienia więzi wewnętrznej budowy państwowej i daje możność sprawnego wykonania władzy państwowej. Ale z takimi sprzeciwami nie będzie liczył się nikt, komu naprawdę leży na sercu dobro Państwa. Jego siła i przyszłość.

„Sztylet” z ręki Herriota

Angielskie rewelacje o zbrojeniach niemieckich

Rząd francuski posiada jak wiadomo obszerny materiał, dotyczący się zbrojeń, które Niemcy potrafiły przeprowadzić pomimo postanowień traktatu Wersalskiego.

Przed kilku miesiącami b. premier Herriot groził ujawnieniem tajemnic zbrojeń w Niemczech. Groźba ta jak wiadomo nie została spełniona i dossier b. premiera Herriota pozostał zamknięty na siedem pieczęci. Tymczasem przed kilku dniami angielski „Sunday Express” opublikował szereg rewelacji dotyczących się zbrojeń i stwierdził, że posiada je od swego korespondenta paryskiego, które je zaczerpnął bezpośrednio z tajemniczych materiałów Herriota.

W związku z rewelacjami „Sunday Express”, „Journal der Debat” stwierdza, że Anglia dłu-

go nie chciała wierzyć w zbrojenie się Niemiec a tymczasem Niemcy maskując zreszcie swoją akcję od wielu lat naruszając klauzulę militarną traktatu wersalskiego, przez zwolnienie części żołnierzy zawodowych. NIEMCY PODWOILI STAN LICZEBNY SWOJEJ ARMII dozwolonej traktatem, przez militarną organizację policji tzw. „armje 2” utworzyli do datkowe rezerwy, przez wojskowe szkolenie młodzieży zgrupowanej w towarzystwach partyjnych, niezliczonych pfanfinderów i wanderoogłów związków sportowych i innych stwarzających Rzesza przygotowała armję, którą może w krótkim czasie zmobilizować. Główny sztab generalny istniał wbrew postanowieniom art. 160 traktatu. Dalej wbrew wszelkim zakazom traktatu Rzesza zorganizowa-

wała zakłady produkujące materiał wojenny. Budżet Rzeszy znacznie maskowany pozwolił na fabrykację dziesięciokrotnie większej ilości armat oraz stokrotnie większej ilości karabinów niż na to zezwala traktat. Tajne zamówienia w Rosji Sowieckiej, zamówienia maszyn lotniczych w Holandji, Szwajcarii i Szwecji aktywność niedozwolonych prac w zakresie chemii mianowicie produkcja gazów trujących rozbudowa lotnictwa — WSZYSTKO TO MÓWI WYRAŹNIE O ZAMIARACH NIEMIEC.

W Anglii zdecydowanie się wreszcie — stwierdza dziennik — otworzyć oczy opinii publicznej na to co propaganda niemiecka stała przed nią ukrywała. W tych warunkach byłoby szaleństwem pod pozorem uratowania konferencji rozbrojeniowej udzielić Niemcom legalnego upoważnienia do zbrojeń. Należy mieć nadzieję, że Mac Donald zrozumiał wreszcie właściwą sytuację w Europie i że pójdzie po linię zapewnienia pokoju.

„Boersenztg.” w doniesieniu Agencji Telegraphen Union z Londynu ogłasza streszczenie tych rewelacji „Sunday Express”. Dziennik nie ukrywa przytem rozgoryczenia, iż „poczytany dziennik angielski” nie waha się użyć sztylu, który widocznie wcisnął mu do ręki Herriot, lub jego następcą na Quai d'Orsay.

W dalszym ciągu komentarza redakcyjnego organ niemieckiego przemysłu zbrojeniowego bagatelizuje treść rewelacji, opartych na materiałach, zebranych przez rząd francuski a dotyczących istnienia w Niemczech trzech rodzajów armji. Dziennik kończy uwagą: „Pierwsza, druga i trzecia armja — to byłaby w każdym razie propozycja, nadająca się do dyskusji, gdyby konferencja rozbrojeniowa rozbiła się o francuską i angielską miłość pokoju. Ale my to może inaczej zrobimy, kto wie?”

„Głupcy oskarżają Polskę o imperjalizm”

Komentując gwałtowne wystąpienia rewizjonistyczne Hitlera w czasie kampanji wyborczej, pismo demokratyczne „Journal d'Alsace et de Lorraine” zaznacza, że wystąpienia te nie były niespodzianką dla Polaków, którzy śledzą uważnie rozwój wypadków w Niemczech, lecz pozostają spokojni i doskonale panują nad nerwami”. Pismo podkreśla, że od roku 1926 Polska posiada silny rząd, który obok stabilizacji wewnętrznych stosunków politycznych i gospodarczych przeprowadził gruntowną reorganizację armji, przez co wzmocnił niezmiernie sytuację zewnętrzną i bezpieczeństwo Polski. „Głupcy oskarżają Polskę o imperjalizm — pisze dziennik — Marszałek Piłsudski jednak nie zwraca na to najmniejszej uwagi i idzie dalej po linię, którą sobie nakreślił. Dziś, dzięki jego wysiłkom, armja polska jest jedną z najlepszych na kontynencie”.

Spokojne i ufne w swe siły stanowisko rządu i społeczeństwa polskiego wobec napaści niemieckich podkreśla również w obszernym artykule wstępnym pismo demokratyczne „Strasburger Neue Zeitung”.

Ne siej paniki w czasie nieprzyjacielskiego ataku lotniczo-gazowego

Germańskie cudy nad urną

Setki tysięcy hitlerowców głosowały po kilka razy!

Największy dziennik Alzacji i Lotaryngji „Dernieres Nouvelles de Strasbourg” ukazujący się w języku francuskim i niemieckim, opublikował sensacyjny artykuł wstępny p. t. „Falszowane głosowanie”, w którym dowodzi na podstawie specjalnych informacji, otrzymanych z Niemiec, że wyniki wyborów niemieckich zostały sfalszowane przez hitlerowców.

Pismo zaznacza, na wstępie, iż, jak wykazuje dotychczasowa praktyka, normalnie około 20 procent wyborców nie bierze udziału w głosowaniach. Tymczasem, 5-go marca zanotowano na terenie całych Niemiec frekwencję o 10 procent większą niż zazwyczaj. Ten tajemniczy rezultat wyjaśnia fakt, że w czasie ostatnich wyborów niemieckich używane były w większym stopniu niż zazwyczaj specjalne kartki do głosowania (t. zw. „Wahlscheine”), upoważniające do złożenia głosu w jakimkolwiek lokalu wyborczym, bez względu na miejsce zamieszkania głosującego. Jak dowiadyuje się pismo strasburskie, z kartek tych korzystali masowo członkowie bojowych organizacji hitlerowskich, przyczem na uwagę zasługuje fakt, że nie żądano od nich najczęściej przy głosowaniu żadnych dowodów tożsamości.

Wobec powyższego, nie ulega zdaniem

„Nic nie było do roboty...”

Sensacyjne szczegóły podpalenia Reichstagu

Korespondent „L. Oeuvre” w Berlinie po daje następujące szczegóły, dotyczące podpalenia Reichstagu, które otrzymał — jak zaznacza — ze źródeł berlińskich „absolutnie wiarygodnych”.

1) W dniu zamachu funkcjonariusze, zajęci w biurach Reichstagu, zostali o godz. 13 zwolnieni, ponieważ „nie było do roboty”. Zarządzenie to stanowiło wyraźne naruszenie przepisów służbowych. Funkcjonariusze, aby być całkowicie w porządku, powiadomili o tem dyrektora administracyjnego Gallego i opuścili biura.

2) W toku prac, związanych z gaszeniem pożaru, robotnicy oświadczyli radcy miejskie mu Ahrensowi dyrektorowi berlińskiej straży

pożarnej, członkowi partji socjal-demokratycznej, że ogień mógł powstać tylko w podziemnym korytarzu, łączącym mieszkanie służbowe Goeringa z gmachem Reichstagu. Ahrens oraz jego syn zostali natychmiast zaaresztowani.

3) Nakaz aresztowania przeciwko podpałaczom był już przygotowany (pismem maszynowym) przed 27 lutego. Data została dopiero później umieszczona piórem.

4) W pierwszym raporcie, dotyczącym pożaru Reichstagu powiedziano, że przesłuchanie van der Luebbego „z powodu trudności językowych” nie mogło być jeszcze przeprowadzone, lecz jednocześnie zaznaczono, że należy on do niemieckich partji komunistycznych i socjalistycznych.

Czy nie przesadzamy w gościnności?

Cudzoziemcy na posadach, a Polacy bez pracy

Komisja prasy w sejmie śląskim uchwaliła wniosek N. Ch. Z. D. (odpowiednik klubu BBWR w Sejmie Rzeczypospolitej), wzywający wojewodę śląskiego do poczynienia starań w rządzie, celem opracowania i złożenia w Sejmie ustawy, nakładającej specjalny podatek na przedsiębiorstwa i instytucje, zatrudniające obcokrajowców.

Wniosek posłów śląskich motywowany jest tem, że zatrudnianie obcokrajowców na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, w okresie kryzysu gospodarczego, jest niedopuszczalne wobec panującego w kraju bezrobocia.

Inicjatywa posłów śląskich spotka się, jak sądzimy, z przychylnym poparciem Rządu. Istotnie, jest już najwyższy czas, byśmy przestali uprawiać tę formę „gościnności” wobec cudzoziemców, którzy znajdują w Polsce dobrze omaszony kawał chleba, gdy braknie go dla obywateli polskich.

Egoizm gospodarzy wszystkich niemal państw świata wyraża się dzisiaj nietylko w niedopuszczaniu obcych towarów, ale również i obcych pracowników.

Stany Zjednoczone, które jeszcze przed wojną były terenem imigracji z całego świata, dziś zamknęły się szczególnie nawet przed artystami filmowymi.

Polska emigracja zarobkowa, która nie gdyś odgrywała tak poważną rolę w naszym życiu gospodarczym, dziś ma przed sobą wszystkie drogi zamknięte. Nie napływają dolary ze Stanów Zjednoczonych do przeludnionych wiosek Małopolski Zachodniej. Skończyły się również sezonowe wędrowki na „Saksy” z okręgów pogranicznych do Niemiec. Robotnik polski, który od dziesiątków lat pracował w kopal-

niach Westfalii, dziś traci ten zarobek na rzecz robotnika Niemca. W Belgii rząd i przemysłowcy z trudem bronią się przeciwko naciskowi związków zawodowych, które żądają wydalenia wszystkich robotników polskich (solidarność proletariatu). Nawet w sojuszniczej Francji, gdzie robotnik polski tyle położył zasług przy odbudowie zniszczeń wojennych, dziś coraz częściej dostaje obrachunek i paszport wyjazdowy do Polski.

W tej sytuacji **POLSKA NIE MOŻE BAWIĆ SIĘ W ZBEDNĄ FILANTROPIJĘ W STOSUNKU DO CUDZOZIEMCÓW, którzy odbierają chleb robotnikom i pracownikom polskim.** Wśród tych cudzoziemców niema z pewnością niezastąpionych specjalistów. Robotnik polski jest często specjalistą niezastąpionym nawet w Belgii lub we Francji.

Musimy dbać o pracę dla własnych bezrobotnych i dla tych, którzy ją utracą w krajach obcych, gdzie zarabkowali dotychczas. Niechże instytucje, które mają szczególną predykcję do zatrudniania cudzoziemców (na Śląsku — przemysł niemiecki) zaplaca przynajmniej podatek specjalny za dogadzanie swym specjalnym gustom, tak szkodliwym dla interesów pracowników i całego społeczeństwa polskiego.

Oto dwie piękne twarze...

lecz jedną z nich szpecą niezdrowe zęby.

Tylko zdrowe zęby mogą być piękne. Obowiązkiem każdego człowieka jest zachować zęby w stanie zdrowym przez staranne utrzymanie ich w czystości. Właśnie to jest jedynym zadaniem pasty do zębów, a Colgate spełnia je w zupełności. Reszta należy do lekarza dentysty, którego powinno się odwiedzać dwa razy do roku. Pasta do zębów Colgate posiada

właściwość przenikania najwęższych nawet szczelin pomiędzy zębami, skąd usuwa wszelkie zanieczyszczenia. Po użyciu pozostawia pastę Colgate miłą orzeźwiający aromat.

Wymawiać Colgat
PASTA DO ZĘBÓW

Kobiety — na start podniebny!

Samolot kobiecy w Challenge'u

Zbliża się r. 1934-ty, rok Challenge'u, który odbędzie się tym razem w Polsce. Zjadą do nas zdobywcy przestworzy, lotnicy z całego świata, by w odczynienie bohaterów minionego Challenge'u sp. Zwirki i Wigury, walczyć o palmę zwycięscy pod błękitami.

Szereg organizacji kobiecych, za inicjatywą ruchliwego Zw. Pracy Obywatelskiej Kobiet, postanowił ufundować samolot kobiecy i z kobietą-lotniczką przy sterze wypuścić go na start podniebny do walki z męskimi ekipami.

Polska lotniczka weźmie udział w Challenge'u 1934! Oto hasło dnia polskich kobiet! Akcja już rozpoczęta! Patruje jej najzasłużniejsza Polka, Aleksandra Pilsudska.

Rozdzielili między siebie rolę, krzątają się gorliwie. Narazie wydano książeczki zbiórko we, zawierające znaczki po 10, 20 i 50 gr. — Kto pragnie komitetowi dopomóc, ten przekreśli własnoręcznie dowolny znaczek i tą drobną ofiarą swą przyczyni się do powstania kobiecego samolotu. Potrzeba na to nawet nie tak dużo: około 40 tys. zł. Czyż nie stać na taką stosunkowo niewielką sumę polskiej niewiasty?

Czynem tym kobiety pragną nietylko jak najszerzej rozpowszechnić ideę lotnictwa, ale też i hold złożyć dwom ofiarnym bohaterom — Zwirce i Wigurze.

Dzisiaj apel idzie: kobiety wszelkich warstw — na start podniebny! Skupiajcie się koło komitetu i pomóżcie mu najdrobniejszą nawet ofiarą zdobyć potrzebne środki na samolot kobiecy! Niech Polka-lotniczka na polskim samolocie kobiecym nowy liść sławy dołączy do szali znakomitych czynów kobiecych!

Nieznaczny wzrost bezrobocia

Według danych państwowych urzędów po średnictwa pracy, liczba bezrobotnych, zarejestrowanych na terenie całej Polski w dniu 11 bm. wynosiła 288.077 osób, tj. o 859 osób więcej, niż w tygodniu poprzednim. Liczba bezrobotnych w Warszawie (wraz z okragiem) wynosiła 30.964 osób, wykazując wzrost o 347 osób w ciągu tygodnia. Na Śląsku zarejestrowano 85.820 bezrobotnych, tj. o 65 osób więcej, niż w tygodniu poprzednim. Liczba bezrobotnych w Łodzi (wraz z okragiem) zmniejszyła się w ciągu tygodnia o 2.087 osób i wynosiła 38.429.

„Paradoks gdański” Sprawa Westerplatte w opinii prasy zagranicznej

Pod tytułem „Paradoks Gdański” „Evening Standard” stwierdza, że mimo załatwienia obcego sporu przez Radę Ligi, paradoksalna sytuacja Gdańska trwa nadal. Polega ona przede wszystkim na tem, że mimo, iż Gdańsk z okolicą stanowią nominalnie Wolne Miasto pod kontrolą Ligi Narodów, to jednak faktycznie jego ministrem spraw wewnętrznych jest niemiecki hitlerowiec, który otrzymuje instrukcje wprost od Hitlera. Przed paru tygodniami ten hitlerowski pełnomocnik usunął międzynarodową policję portową, podlegającą dyrektywom prezydenta Rady Portu i wpro-

wadził do portu policję, złożoną z gdańskich hitlerowców. P. Rosting, działając jako Wysoki Komisarz Ligi, albo nie mógł, albo nie chciał protestować i w tych warunkach rząd polski zdecydował się wzmożyć załogę na Westerplatte. Obecna decyzja rady przywraca status quo ante.

Cała prasa niemiecka w obszernych sprawozdaniach omawia decyzję genewską w sprawie Westerplatte, maskując porażkę Gdańska nagłówkami, których optymizm nie znajduje usprawiedliwienia w treści depeszy. Hugenbergowska „Nachtausgabe” stwierdza

z ubolewaniem, że zasadnicza (?) sprawa przeniesienia składów z amunicją z Westerplatte do Gdyni nie była wogóle poruszana.

Oświadczenie min. Becka, zdaniem „Boersen Ztg.” usuwa ostre niebezpieczeństwo, jakie stanowił ostatni atak Polski wobec Gdańska dla pokoju europejskiego. Dziennik przyznaje, że Polska zgodziła się na takie rozwiązanie sprawy Westerplatte wzamian za ekwiwalent w zakresie policji portowej i nawołuje opinię niemiecką, aby powstrzymała się od wydawania ostatecznego sądu w sprawie uregulowania zagadnienia załogi na Westerplatte, aż do chwili, gdy znana będzie treść ustępstw Gdańska.

Stanowisko rządu polskiego wobec senatu gdańskiego i propozycji pośrednictwa angielskiego ministra spraw zagranicznych Simona jest zapewne wynikiem — twierdzi dziennik — przyjęcia warunków w postaci ustępstw w sprawie policji portowej.

„Deutsche Allgemeine Ztg.” stwierdza, że Niemcy nie mają powodu do wdzięczności dla Ligi Narodów za jej decyzje w sprawie Westerplatte.

Zbiórka na rozbudowę floty narodowej

Na obszarze całego państwa urządzona będzie zbiórka na rzecz rozbudowy floty narodowej, oraz na fundusz kolonialny.

Zbiórka odbędzie się w czasie od 29 czerwca do 2 lipca rb

Swastyka hitlerowska na gmachu konsulatu niemieckiego w Gdańsku

Onegdaj w południe odbyło się uroczyste zawieszenie chorągwi cesarsko-niemieckiej i hitlerowskiej na gmachu, w którym mieści się konsulat generalny niemiecki. Chorągiew hitlerowska zawieszona została na maszecie przez samych hitlerowców, których umundurowany oddział szturmowy w wojskowym szyku przybył pod gmach konsulatu generalnego.

Konsul generalny niemiecki Hermann wygłosił krótkie przemówienie, podkreślając, że chorągiew cesarska jest symbolem dawnej wielkości Niemiec, zaś hitlerowska zwiastunem tryumfu odradzającej się siły narodu niemieckiego.

Maż zaufania hitlerowców na terenie Wol-

nego Miasta Forster poseł do Reichstagu niemieckiego wygłosił przemówienie, w którym powiedział m. in.: Dzisiaj na generalnym konsulacie niemieckim jako na pierwszym gmachu publicznym w Gdańsku zawisła chorągiew hitlerowska. Zadaniem narodowych socjalistów będzie dolożenie starań, ażeby wkrótce chorągwie te powiewały na innych gmachach publicznych, a więc senacie, prezydium policji i ratuszu.

Po tem przemówieniu odśpiewano pieśni hitlerowskie. Po uroczystości, której przyglądało się kilkaset osób, nastąpił odmarsz oddziału hitlerowskiego do kawiarni Konietzko, gdzie konsul generalny niemiecki urządził przyjęcie.

Jak kat Maciejewski lata aeroplanem żeby wieszać po 10 rewolucjonistów dziennie?

Natchnienie „Gazety Warszawskiej” a „Rabocza Prawda”

Wiadomą jest rzeczą, że prasa endecka jest kopalnią „brylantów” dla pism zagranicznych, które powołują się na nią z entuzjazmem, chcąc udowodnić, jak to w Polsce „źle i okropnie” się dzieje.

Do rąk naszych dostał się właśnie taki kwiatunek: gazeta komunistyczna wychodząca w Estonii w języku rosyjskim „Rabocza Prawda”, organ „robotników i chłopów — biedniaków”, datowany 10 grudnia 1932.

Pismo to w artykule zatytułowanym „Ne chwatajete palacej” (nie wystarcza katów) pisze co następuje:

„W faszystowskiej Polsce rośnie rewolucyjny nastrój mas w odpowiedzi na niesłychaną nędzę i biedę, a pod nogami polskiej burżuazji coraz bardziej drży ziemia.

Za miarę tego służyć może fakt, że burżuazja coraz częściej ucieka się do wojenno-polowych (!) sądów.

Pojazdy mechaniczne

Według zestawienia departamentu dróg kołowych w ministerstwie komunikacji, w dniu 1 stycznia r.b. ogółem znajdowało się w Polsce 34.197 pojazdów mechanicznych. Jeden pojazd wypada na 955 mieszkańców kraju.

Statystyka wykazuje 11672 samochodów osobowych, 5426 dorożek, 2545 autobusów, 5623 samochody ciężarowe i 8182 motocykle. Największą ilość samochodów osobowych wykazują województwa zachodnie, przyczem przoduje woj. poznańskie (2241).

O ile chodzi o dorożki, dzierży pierwszeństwo Warszawa (2337). Również Warszawa wykazuje największą ilość samochodów ciężarowych, mianowicie 1148.

Rejestracja pojazdów mechanicznych

Urząd Wojewódzki w Toruniu odwołuje komisję dla rejestracji pojazdów mechanicznych wyznaczoną na dzień 18 marca br. w Toruniu. Komisja urzędować będzie w dniu 24 i 25 bm. Równocześnie Urząd Wojewódzki zwraca uwagę na rozporządzenie Ministra Komunikacji z dnia 11 stycznia 1933 roku o ruchu pojazdów mechanicznych na drogach publicznych które wchodzi w życie z dniem 17 marca br.

Po myśli tego rozporządzenia właściciele, — którzy chcą rejestrować swe pojazdy winni przed terminem złożyć w Urzędzie Wojewódzkim podanie o zarejestrowanie pojazdu, po-czem termin rejestracji będzie wyznaczony.

Do naszych korespondentów

Prosimy korespondencje z sprawozdaniami obrotu imieniem Marszałka Piłsudskiego wysłać możliwie zaraz w niedzielę dnia 19 marca.

W ostatnich miesiącach wojenne i polowe sądy wydały masowe wyroki śmierci (!!!) na rewolucyjnych chłopów i robotników. W jednym tylko dniu 10 listopada kat państwowy Maciejewski musiał wykonać 10 wyroków śmierci (!!!) Musiał on latać aeroplanem (!!!) z miasta do miasta, aby się wywiązać ze swych zadań!

Fantastyczne te rewelacje o rozlatanym kacie „państwowym” Maciejewskim uzupełnia pismo estońskie następująco:

„Gazeta Warszawska ze smutkiem oznaj-

miła swym burżuazyjnym czytelnikom, że kat Maciejewski powołując się na przemęczenie wznosił prośbę o dymisję względnie o przydzielenie mu drugiego kata do pomocy... Gdy tylko ministerstwo sprawiedliwości opublikowało tę wiadomość, otrzymało bezwzględnie 50 zgłoszeń, przyczem kandydaci oświadczyli, że gotowi są pracować za małym wynagrodzeniem. „Gazeta Warszawska” zakomunikowała z zadowoleniem, że kryzys na posadę kata został zlikwidowany.

„Gazecie Warszawskiej” gratulujemy...

TYLKO PARĘ KROPEL

a jednak tak wiele...

wystarczy bowiem kilka kropeł „Veto” by zabezpieczyć się przed chorobami intymnymi

„VETO” nie piecze, nie plami ciała i bielizny.

Tanie — flakonik wystarcza do 20-krotnego użycia. 1172
Wygodne — praktyczne.

Nie identyfikować z dotychczas znanymi

+ Veto chroni intymność

Ważne obrady w Pomorskiej Izbie Rolniczej

Ze względów formalno-prawnych, zgodnie z nowelą do rozporządzenia o izbach rolniczych, rozwiązana została Rada Pomorskiej Izby Rolniczej. W związku z tem, jak już o tem donosiliśmy, równocześnie przestał urzędować za rząd i prezes Pomorskiej Izby Rolniczej, których funkcje przejął Komisarz Pom. Izby Rolniczej wyznaczony przez P. Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych.

W celu wykorzystania głosu czynnika społecznego, jego doświadczenia znajomości i stosunków, a jednocześnie w celu umożliwienia wypowiedzenia swej opinii w sprawach mających bardziej doniosłe znaczenie na tok prac Izby, Komisarz P. I. R. p. J. Sakowicz powołał do życia komisję doradczą - op-niodawczą w której skład weszli pp.: b. prezes Izby Dr. Kazimierz Esden Tempki, b. wiceprezes Izby Dr. Konrad Siudowski, prezes Pom. Tow. Rolniczego Jan Donimski, wiceprezes PTR, poseł Serożyński, Kazimierz Ciążyński — Cierzyńce, Leon Wicki — Kłosowo, Stanisław Woźniak — Gostkowo, Jan Lewicki — Bobowo. Skład tej Komisji stanowią w znaczącej części członkowie b. zarządu Pom. Izby Rolniczej i zarządu Pomorskiego Tow. Rolniczego.

W dniu 13 bm. odbyło się pierwsze posiedzenie wspomnianej Komisji, w którym oprócz

wymienionych zaproszonych członków Komisji przyjęli udział przedstawiciel Pom. Urzędu Wojewódzkiego p. K. Cecenowski i Dyrektor Pom. Izby Rolniczej p. W. Dykier. Tematem obrad były prace przygotowawcze do budżetu Izby na okres 1933-34, w szczególności zaś były omawiane sprawy związane ze stanem finansowym Izby, oraz z zagadnieniem reorganizacji biura Izby.

Obradom przewodniczył p. komisarz Sakowicz; narada była bardzo ożywiona, dała dużo cennego materiału i uwag ze strony społecznych czynników kompetentnych w sprawach rolnictwa, co ułatwi opracowanie planu gospodarczego dla Izby na rok przyszły. Następne zebranie Komisji odbędzie się w trzeciej dekadzie marca.

80 tysięcy „dodatkowych żon”

Rząd belgijski chce ukrócić wśród murzynów w Kongo wieloletnie nalożony specjalny podatek w wysokości od 3 do 50 fr za każdą „dodatkową żonę”. W samej prowincji Urundi i Ruanda znajduje się w sytuacji „dodatkowych żon” 80.850 kobiet.

W sprawie lokat Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych w Poznaniu

Rzecz się pogłoska, że przez dokonane połączenie publicznych zakładów ubezpieczeń województw Pomorskiego i Poznańskiego t. j. Pomorskiego Stowarzyszenia Ubezpieczeń w Toruniu z Krajowym Ubezpieczeniem w Poznaniu mogłyby ucierpieć interesy gospodarcze Pomorza.

Błędne jest to gadanie, gdyż Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych w Poznaniu, który powstał z tej fuzji, jest silnie uundowany i posiada dla wspólnego użytku Pomorza i Poznańskiego poważny majątek, silne rezerwy i wielki wyrównany portfel ubezpieczeniowy.

Jak nas Dyrekcja Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych zapewnia, nie ma najmniejszych obaw, by dochody Zakładu z terenu pomorskiego zużytkowano i lokowano w innym województwie, lecz przeciwnie, że istnieje zamiar silniejszego dotowania lokat na obszarze Pomorza.

Warto jeszcze przednieść, że rozszerzenie na Pomorze działalności Zakładu Ubezpieczeń na życie w Poznaniu (dawniejszego Krajowego Ubezpieczenia na Życie) oraz Kasy Strażackiej przyniesie ludności pomorskiej dalsze korzyści.

Bekon polski dąży do zrównania ceny z duńskimi

Według wiadomości otrzymanych z Londynu przez organizacje przemysłu bekonowego, ceny bekonów polskich zyskały dalsze 3 szylingi na centnarze i prawie zrównały się w ten sposób z cenami bekonów duńskich, które zwykły wynosiły tylko o 2 szylingi. Za centnar bekonów polskich płacono w dniu 10 bm. 57 do 63 szyl. duńskie — 64 do 70 szyl., łotewskie — 61 do 65 szyl., litewskie — 57 do 65 szyl. i szwedzkie 63 do 66 szyl. W ciągu ubiegłego tygodnia przywieziono do Anglii ogółem 54.042 baloty, bekonów duńskich, z czego 23.595 balotów przybyło do Londynu. Również do Londynu nadesłano w tym czasie z Szwecji 3.056 balotów, z Holandji — 3.299 bal., z Litwy — 5.480 bal., z Estonii 592 bal. i z Łotwy 302 bal.

W dniach 7—9 bm. wysłano do Anglii ogółem 8.899 bal. bekonów polskich, z czego 5.841 bal. przybyło do Londynu.

Lipienice

— *Otwarcie Świątlicy.* Dnia 28 lutego odbyło się uroczyste otwarcie Świątlicy w tutejszym budynku szkolnym, przy licznym udziale miejscowych urzędników nadleśnictwa Osusznica — z p. nadleśniczym Strojkiem na czele, straży granicznej, policji nauczycielstwa i miejscowej ludności. Poświęcenia świątlicy dokonał ks. kapelan Grzenkiewicz. Po odczytaniu na temat obrony przeciwgazowej i przeciwlotniczej, wygłoszonym przez p. dr. Stankiewicza odtajniono szereg tańców ludowych, połączonych z melodyjną pieśnią regionalną pod kierownictwem p. Kąkole i komendanta Strzelców p. Stanisławskiego.

WILLIAM J. LOCKE

„Dziki Amos” (The coming of Amos)

54) Przedruk wzbroniony

Zaprowadziłem ich do galerji 4-tej. Z powodu godziny lunchu sala była prawie pusta. Portret Nadji wisiał na środku ściany. Tym razem zastałem przed nim tylko jednego widza, którego sylwetka wydała mi się dziwnie znajoma.

ROZDZIAŁ XIII.

Amos pierwszy poznał, kto to był, i sunął ku niemu po wyfrotowanej posadzce jak po lodzie. Ramon Garcia, odwracając się, drgnął i w oczach jego odbił się wyrazny przestrah. Amos pochylił się nad nim i rzekł:

— Jak się mamy?

— Nie mam przyjemności znać pana — odparł Garcia, odwracając się z ukłonem, żeby odejść.

Amos chciał go przytrzymać za ramię, ale mu się wyrwał. Zająście wywołało zaciekanie niezliczonych widzów. Dałem znak Klaudjuszowi i Hamiltonowi i we trzech rozdzieliliśmy sobą przeciwników. Dorota pośpieszyła mi z pomocą i uczepiła się mocno ramienia Amosa.

Podszedłem grzecznie do Garcii i rzekłem:

— Senor Garcia, ostatnie widzenie pana z moim siostrzeńcem skończyło się dość nagle. Czy wobec tego nie byłoby wskazaniem, żebyście wyjaśnili o co poszło?

— Szanowny pan jest w błędzie — rzekł łamaną angielszczyzną niewątpliwym Ramon. — Nie nazywam się Ramon. — Nie nazywam się Garcia i nie znam ani pana, ani pana siostrzeńca.

— Ani niejakiej pani „Luizy”, której listy znajdują się obecnie w moich rękach?

— Lotr nie zdradził się nawet drgnięciem powiek.

— Szanowny pan bierze mnie za kogo innego — odpowiedział. Nie znam żadnej pani Luizy.

Amos, przytrzymywany przez Dorotę, przepechnął się na pierwszy plan i wskazując na portret zapytał:

— Ale tę panią znasz napewno?

— Nie — odparł Garcia, ignorując niegrzecznie „ty”.

— To dlaczego się na nią gapił?

Obwieś wrzucił ramionami.

— Każdemu wolno patrzeć. Mam wrażenie, że to musi być piękna kobieta, chociaż trudno osądzić, bo ohydnie namalowana.

Uklonił się kapeluszem i odszedł z arogancko podniesioną głową. Amos, przytrzymywany przez nas czworo, toczył nieomal pianą z ust. Coprawda, gdyby naprawdę chciał, toby nas strząsnął z siebie jak dzieci. Z drugiej strony, gdyby nie nasze wysiłki, doszłoby z pewnością do krwawego skandalu. Stał między nami, lypiąc groźnie oczami, dysząc ciężko i zasypując swego wroga najplągowszymi epitetami pod słońcem. Ale Dorota tyle na nim wymogła, że nie ryczał, lecz mruczał tylko. W końcu rzekł:

— Puście mnie. Rozumiem, że nie chcecie, żeby tu robił awantury. Ale jeżeli go przyłapię na

ulicy, to niech Bóg ma go w swojej opiece! I — wskazał wielkim palcem na portret — nabije mu specjalnego guza za wuja.

Otoczyła nas grupa publiczności, niby to celem podziwiania portretu, a w gruncie rzeczy, aby posłuchać co mówimy. Klaudjusz uśmiechnął się szeroko.

— Spuśćmy go ze smyczy. Jeżeli zając da się dogonić, to jego wina. Daliśmy mu trochę czasu.

Nie było innego wyjścia, Amos odmaszerował pośpiesznie, eskortowany przez arcycywnego guwenera, Hamiltona, a my, troje, pozostaliśmy kłapaniśmy na wyścielaną kanapę.

Na takie pytanie Anglik może odpowiedzieć tylko żartobliwie. Odparłem więc, że połamalbym mu wszystkie kości. Wzięła moja odpowiedź na serjo i dotknęła wstążeczek Legji Honorowej i Croix de Guerre, które noszę w klapie, przez kurtkę zję względem Francji i panujących w niej zwyczajów. Zdoylem te konfekcje w czasie wojny jako oficer łącznikowy. Ale droga za to zapłaciłem, bo niemiecka kula w płucach. Dlatego muszę teraz się dzieć w Cannes. Czerwona wstążeczkę dano mi za dobrą francuszczyznę, a Croix de Guerre za głępie narażenie się na śmierć. W danej chwili nie miałem ochoty wyjaśniać Nadji tych kompromitujących spraw.

— To są dowody twojej odwagi.

— Nic podobnego — odrzuciłem.

Machnęła zabawnie delikatnymi rączkami.

(Ciąg dalszy nastąpi)

KRONIKA

piątek
17
marca

TORUŃ

Kalendarzyk rzym.-kat.

Czwartek Juljana

Piątek Józefa

— Stan wody w Wiśle z dnia 15. 3.: Zawischość +1,26; Warszawa +1,91; Płock +1,70; Toruń +2,24; Fordon +2,28; Chełmno +2,26; Grudziądz +2,60; Korzeniewo +2,80; Piekło +2,54; Tczew +2,52; Einlage +2,42; Schiewenhorst +2,48.

— Nocny dyżur aptek. W śródmieściu dyżuruje do środy dnia 15 bm. włącznie apteka Pod Orlem, Rynek Staromiejski; na Bydgoskim Przedmieściu: św. Anny ul. Mickiewicza 98; na Mokrem: Pod Łabędziem.

Repertuar kin:

Mars — „Małżeństwo dla opinii”.
Światowid — „W cieniu krzyża”.
Palace — „Miłość i zemsta dońskiego kozaka”.
Corso — „Tempo, Tempo”.

TEATR-POLSKI

Sezon 1932/33

Kier.: Józef Cornobis.

W czwartek dnia 16 bm.

o godzinie 20-tej

„Co on robi w nocy”

Farsa w 3 akt. E. Engla

Leg. zniżk. 33%

W piątek, dnia 17 bm.

o godzinie 20-tej

Przedstawienie dla wojska

„Co on robi w nocy”

Farsa w 3 aktach E. Engla

Leg. zniżk. 33%

W sobotę, dnia 18 bm.

o godzinie 20-tej

„Co on robi w nocy”

Farsa w 3 aktach E. Engla

Leg. zniżk. 33%

Z wiadomości

— Osobiste. Starosta Powiatowy i Grodzki p. B. Rogowski powrócił z urlopu wypoczynkowego i w dniu 15 bm. objął urzędowanie.

— Walne zgromadzenie okręgu pomorskiego Polskiego Czerwonego Krzyża. W dniu 26 marca rb. w sali posiedzeń Rady Miejskiej m. Torunia (Stary Rynek, Magistrat), natychmiast po odbyciu się posiedzenia Komitetu Okręgowego P. C. K., zwołanego na godzinę 13, odbędzie się walne zgromadzenie Okręgu Pomorskiego P. C. K. z następującym porządkiem dziennym: 1) zagajenie; 2) wybór prezydium walnego zgromadzenia (przewodniczącego, jego zastępcy i sekretarza); 3) odczytanie protokołu z poprzedniego walnego zgromadzenia Okręgu; 4) sprawozdania: z działalności Okręgu, kasowe i Okręgowej Komisji rewizyjnej; 5) uchwalenie programu prac i preliminarza budżetowego Okręgu na rok 1933; 6) uzupełniające wybory członków Komitetu Okręgowego, ich zastępców i Okręgowej Komisji rewizyjnej; 7) załatwienie wniosków, zgłoszonych pisemnie do zarządu Okręgu na 7 dni przed walnym zgromadzeniem. Poza zaproszeniami rozesłanymi do osób, uprawnionych do udziału w walnym zgromadzeniu Okręgu, zaprasza się niniejszym wszystkim do żywotnych członków P. C. K. Okręgu Pomorskiego, którzy w myśl § 29 pkt. 1 Statutu PCK. mają prawo uczestniczenia na walnym zgromadzeniu swego Okręgu, jako goście, jednakże bez prawa głosu. (1274)

— Zamiast rautu, urządzanego dorocznym zwyczajem z okazji imienin Pana Marszałka Piłsudskiego, zebrały oddziały garnizonu toruńskiego z inicjatywy komendanta garnizonu gen. bryg. Maksymowicz-Raczyńskiego kwotę 1.540,17 zł, z której przeznaczono: 1) na łódź podwodną im. Marszałka Piłsudskiego 1.000 złotych, 2) na dożywianie niezamożnej młodzieży szkolnej 350 zł, 3) dla Zw. Pracy Obywatelskiej Kobiet na kuchnię dla bezrobotnej inteligencji 190,17 zł. (1257)

— Astronom o końcu świata Przypominamy, że dziś w czwartek dnia 16 marca o godz. 20 w auli Ginnazjum im. Kopernika mówić będzie w ramach Powszechnych Wykładów Uniwersytetu Poznańskiego, prof. U. P. dr. Józef Witkowski na temat: „O końcu świata”. Wykład ilustrowany będzie przeżościami. — Wstęp 50 gr. dla dorosłych, 20 gr. dla młodzieży i wojskowych niższych stopni. (d1274)

— Zgony. Dnia 15 marca 1933 r. zmarł w Toruniu: Jerzy Meszyński, ur. 29 9 1929; Władysław Sierociński, ur. 7 4 1874; Janina Dzileńska, ur. 15 1 1933; Marja Kołpacka z d. Słupska, ur. 22 12 1873; Maksymilian Madziński, ur. 5 8 1897 r.

Obecność p. Prezydenta Rzplitej
uświetni główne uroczystości jubileuszu
700-lecia miasta

Pod przewodnictwem Prezydenta miasta p. Bolta odbyło się ostatnio posiedzenie Wydziału Wykonawczego Komitetu Obchodu 700-lecia miasta, na którym w myśl wniosku Komendanta Placu p. ppłk. Matzenauera uchwalono mające nastąpić w dniu 19 marca br. poświęcenie i otwarcie „Domu Żołnierza” w Toruniu włączyć w program uroczystości jubileuszowych miasta i wezwać społeczeństwo do ofiarności na rzecz urządzanej w tym dniu zbiórki na cele kulturalno oświatowe wojska.

Dla usprawnienia działalności poszczególnych sekcji, powołanych przez Wydział Wykonawczy dla przeprowadzenia konkretnych zadań i fragmentów uroczystości jubileuszowych jak kwaternikowa, aprowizacyjna, przyjęcie, dekoracji miasta itd. — uchwalono przygotować do przyszłego zebrania szczegółową instrukcję o zakresie działania tych sekcji.

W dalszym ciągu obrad wybrano delegację

która udać się ma do p. Wojewody pomorskiego o przyznanie subwencji na remont „Dworu Artusa”. Najkonkretniejszy bowiem remont tego jedynego gmachu reprezentacyjnego miasta przewidziany jest w kosztorysie na 60.000,— zł, miasto zaś nie posiada dostatecznych funduszy na zrealizowanie całego kosztorysu.

Postanowienie pozatem zwrócić się do Magistratu z wnioskiem o przywrócenie ulicom Król. Jadwigi i Bankowej ich średniowiecznych nazw, mianowicie ul. Sadlarskiej i Basztowej.

W wolnych wnioskach poruszono ponadto sprawy: a) zaproszenia na główne uroczystości Pana Prezydenta Rzeczypospolitej i przedstawicieli Rządu oraz Duchowieństwa; b) urzędzenia uroczystości jubileuszowych dla młodzieży szkolnej oraz c) niepominięcia podczas głównych uroczystości najbardziej potrzebnych miasta.

„Dzień Żołnierza” w ramach programu
uroczystości 700-lecia miasta

ODEZWA.

W niedzielę, dnia 19 marca br. odbędzie się uroczystość poświęcenia i otwarcia „Domu Żołnierza” w Toruniu.

Wydział Wykonawczy Komitetu Obchodu 700-lecia m. Torunia postanowił włączyć tę uroczystość w program obchodu 700-lecia miasta i uczcić ją jako „Dzień Żołnierza”. Łącznie z tą uroczystością urządzona zostanie publiczna zbiórka uliczna i po lokalach na cele kulturalno - oświatowe wojska. Wydział Wykonawczy Komitetu Obchodu 700lecia apeluje przeto do wszystkich mieszkańców miasta Torunia,

by pośpieszyli z datkami na rzecz wymienionej zbiórki i tem samem dali świadectwo łączności społeczeństwa całego z naszą armją.

Wydział Wykonawczy Komitetu Obchodu 700-lecia miasta Torunia.

(—) Bolt, przewodniczący. (—) Bała, zast. przewodniczącego. Członkowie: Boltowa, Dr. Borowik, dr. Chmarzyński, Kirtikłowski, Kolanowska, Łącki, Lepkowski, Maksymowicz - Raczyński, Michałek, Pasławska, Rogowski, Steinbornowa, dr. Steinborn, Tomaszewski, Ulatowski, ks. Wyśkiński.

Jak uczci dzień Imienin Marszałka
Piłsudskiego stolica Pomorza?

Program uroczystego obchodu Imienin Wodza Narodu

Uroczystości związane z obchodem Imienin Marsz. Piłsudskiego rozpoczną się w sobotę o godz. 18,30 capstrzykiem z udziałem orkiestry i oddziałów z bronią. Capstrzyk przejdzie ulicami miasta na Rynek Staromiejski, gdzie z balkonu Ratusza zostanie wygłoszone przemówienie okolicznościowe.

W niedzielę, dnia 19 marca o godz. 7 po budka — hejnał trębacz z wieży ratuszowej, o godz. 10 uroczyste nabożeństwo polowe na placu św. Katarzyny.

Po nabożeństwie odbędzie się na Rynku Staromiejskim defilada wojska, zwartych oddziałów Armji Rezerwowej, Związku Strzeleckiego, oddziałów WF i PW, organizacji i stowarzyszeń z pocztami sztandarowymi.

Przed rozpoczęciem defilady kolarskie sztafety gwiazdzone ze wszystkich powiatów Pomorza i obszaru O. K. VIII z adresami ho-

downiczemi dla Marszałka Piłsudskiego, złożą raport p. Wojewodzie Pomorskiemu i p. Dowódcy Korpusu.

Po defiladzie odbędzie się o godz. 12 po święcenie Domu Żołnierza, połączone z akademją.

Uroczystości zakończy uroczyste przedstawienie w Teatrze, które rozpocznie się o godzinie 19,30. Okolicznościowe przemówienia wygłoszą przed rozpoczęciem przedstawienia prezes Pomorskiej Federacji Obrońców Ojczyzny dr. Siudowski i prezes Sądu Apelacyjnego Szyszko, poczem przedstawiciel Legionu Młodych Okręgu Pomorza złoży hołd Wodzowi Narodu.

W świetlicach poszczególnych organizacji i związków odbędzie się w dniach 17, 18 i 19 bm. uroczyste akademie i okolicznościowe odczyty.

Rada Miejska uchylila wszelkie
podwyżki cen biletów tramwajowych

Rada Miejska na wczorajszym posiedzeniu nie przyjęła do wiadomości, nawiasem mówiąc nie nie wyjaśniającego wyjaśnienia Magistratu w sprawie cen za jazdę tramwajem, jak również nie uchwaliła wniosku, przedłożonego przez Magistrat o zatwierdzenie podwyżki cen biletów tramwajowych, wprowadzonej przez Dyрекcję Elektryczną. Natomiast Rada Miejska uchylila wszelkie podwyżki jakie Dyрекcja Elektryczna wprowadziła w swoim czasie bez zgody Rady Miejskiej. Tem samem przywrócony został stan rzeczy, jaki istniał przed podwyżką, a więc karty za 10 przejazdów kosztują 1 zł. 80 gr. (ostatnio kosztowały 2 zł), karty szkolne 2 zł, a sprzedaż biletów miesięcznych na 60 przejazdów za 9 zł. Zostanie z dniem dzisiejszym wstrzymana aż do czasu definitywnego rozpatrzenia sprawy obniżenia ceny za prąd, gaz i wodę oraz bilety tramwajowe przez specjalną do tego celu powołaną komisję, której wyboru dokonana w dniu wczorajszym Rada Miejska. Zamierzenia Rady Miejskiej idą w tym kierunku (i co do tego panuje w Radzie Miejskiej jednomyślna opinia), ażeby karty na 60 przejazdów w cenie 9 złotych sprzedawane były bez ograniczeń na dnie.

Przypominamy, że w swoim czasie sprawa ta wywołała zdecydowane protesty ze strony publiczności. Akcja, którą wówczas wszczął „Dzień Pomorski” szła właśnie w kierunku zniesienia tych niedorzecznych ograniczeń. Wiadomość o zamierzonym zniesieniu ograniczeń, jak również o obniżeniu kart za 10 przejazdów z

2 zł. na 1,80 zł, przyjęcie publiczność niewątpliwie z zadowoleniem.

Budżet miasta na rok 1933-34, który objęty był porządkiem obrad wczorajszego posiedzenia odroczone do najbliższego posiedzenia. Dokonano jedynie wyboru referenta, którym został p. radny Hamerski. Sprawa obniżenia cen za prąd, gaz i wodę będzie, jak to już zaznaczyliśmy na wstępie, przedmiotem badań wybranej w tym celu komisji.

Ponadto Rada Miejska powzięła uchwałę, gwarantującą Ministerstwu Komunikacji spłatę kwoty 600.000 zł. jako reszty udziału miasta w kosztach budowy mostu w ciągu 3 lat, a to w związku z zamierzonym przez Ministerstwo wykończeniem mostu w roku bieżącym.

Szczegółowe sprawozdanie zamieścimy w następnym numerze.

Wisła ożyła!

Spłynęły już lody i szare fale Wisły miast wielkich cdfamów kry nosić zaczęły parostaki i barki rzeczne. U brzegów puustawiono przystanie, a przeciągłe gwizdy syren raz po razie sygnalizują, że Wisła ożyła!

Onegdaj oddział toruński „Vistula” wznowił nawigację, wysyłając do Warszawy ogromną żelazną berlińkę, załadowaną 500 tennami mąki (35 wagonów), którą zaholował w górę rzeki statek „Minister Lubecki”. Jest to pierwszy w tym roku transport towarów, który odszedł z Torunia Wisłą.

Raid patrolu konnego
Szkoły Podchorążych Artylerji
z Torunia z życzeniami
dla Marszałka Piłsudskiego

W dniu wczorajszym w godzinach rannych wyruszył z Torunia patrol konny Szkoły Artylerji z życzeniami imiennymi dla Pana Marszałka J. Piłsudskiego do Warszawy.

Wymarsz patrolu i odprawienie go nastąpiło o godz. 7-ej w koszarach Centrum Wyszkozenia Artylerji na Mokrem.

Przybyłemu w towarzystwie oficera sztabu Komendantowi Centrum Wyszkozenia Artylerji: Gen. Dyw. Prichowi złożył raport pełniący obowiązki Komendanta Szkoły — ppłk. Luśniak.

Na placu ustawieni byli w czworoboku: oficerowie szkoły z dyrektorem nauk, starszy rocznik Szkoły Podchor. Art., patrol konny i orkiestra 63 p. p.

Do podchorążych przemówił w krótkich żołnierskich słowach w imieniu Komendanta Szkoły Podchor. Art. nieobecny ppłk. Gnoiński — ppłk. Luśniak, podkreślając szczerze zamiary oraz uczucia, jakie wiążą serca wszystkich podchorążych z osobą I-go Marszałka Polski.

Następnie przemówił Komendant Centrum Wyszkozenia Artylerji wnosząc trzykrotnie okrzyk na cześć Pana Marszałka, powtórzony przez wszystkich, poczem orkiestra odegrała Pierwszą Brygadę.

Po defiladzie przed Komendantem Centrum Wyszkozenia Art. patrol wyruszył w drogę.

Patrolem dowodzi por. Wojciech Biński ze Szkoły Podchorążych Art. W skład patrolu wchodzi 12 podchorążych.

Przybycie patrolu do Warszawy nastąpi w sobotę, poczem patrol w niedzielę rano zamelduje się w Belwederze.

Z działalności Stow.
Polsko-Francuskiego
w Toruniu

W sali „Dworu Artusa” odbyło się w tych dniach Walne Zebranie Stowarzyszenia Polsko-Francuskiego, któremu przewodniczył p. Konsul B. Hożakowski.

Sprawozdanie ogólne z działalności za okres od dnia 15. 11. 1932 r. do dnia 12. 3. 1933 r. złożył p. prof. Zarach.

Mimo trudnych warunków Zarząd dołożył wszelkich starań, by praca reorganizacyjna Stowarzyszenia rozwijała się stale.

O wzmoczonej działalności Stowarzyszenia świadczą chociażby zorganizowane wieczory referatowe, i tak dnia 15 listopada ub. r. odbył się referat p. prof. Zaracha „O konieczności rozwoju stosunków intelektualnych polsko-francuskich”, dnia 25 stycznia 1933 prof. Zarach wygłosił referat p. t. „En quoi consiste le comique et particulièrement le comique de Moliere”, dnia 8 marca p. sędzia Pietrykowski w referacie „Moje wspomnienia z Lille z czasów okupacji niemieckiej” przedstawił szczegółowo gąpy całokształtu szczytów i udręczeń, jakich doznała ludność francuska ze strony najeźdźcy w przeciągu 4 lat niewoli.

Stowarzyszenie ma zamiar ogłosić drukiem referaty prelegentów ze względu na ich znaczenie, jeżeli tylko fundusze na to pozwolą.

Po wysłuchaniu sprawozdania wybrano nowy Zarząd, w którego skład weszli: p. sędzia T. Pietrykowski — prezes, Konsul B. Hożakowski — I Wiceprezes, p. dyr. Dutkowska — II Wiceprezes; prof. Zarach — Sekretarz; prof. Kwiatkowska — Skarbniczka; Dekowska — Bibliotekarka.

Do Komisji rewizyjnej wybrani zostali p. nacz. A. Kirstein, p. Pyszkowski, p. Ponicki.

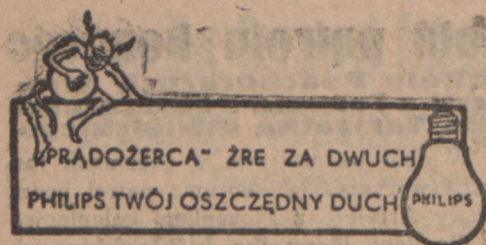
Ponieważ dotychczasowy statut Stowarzyszenia wykazuje pewne braki, Walne Zebranie wybrało Komisję statutową, która opracuje szereg poprawek. W skład Komisji Statutowej weszli pp. sędzia Daszyński, sędzia Klodnicki, cędzia Pietrykowski i prof. Zarach.

Na najbliższych zebraniach Zarząd zastanowi się nad reorganizacją Towarzystwa Polsko-Francuskiego oraz nad sposobami ożywienia jego działalności.

Z teatru

— Kto chce spędzić wieczór wśród niestannego śmiechu, zjawi się dziś w czwartek, dnia 16 bm. o godz. 20 na przedstawieniu kapitalnej farsy w 3 akt. E. Engla p. t. „Co on robi w nocy”. — W piątek, 17 bm. o godz. 20 przedstawienie dla wojska „Co on robi w nocy”. Abonamenty i passe-partout nieważne. W sobotę, 18 bm. o godz. 20 „Co on robi w nocy”.

UWAGA! Wszelkie mniejsze wygrane nie zamieszczone w poniższym wykazie należy sprawdzić w najszcześniejszej kolekturze „Uśmiech Fortuny”, Bydgoszcz, Pomorska 1, tel. nr. 39. Tamże natychmiastowa wypłata wszelkich wygranych, względnie zamiana wygranych losów na inne.

Kto wygrał?

W 5-tym dniu ciągnięcia V klasy 26 loterii państwowej większe wygrane padły na następujące numery:

- Numery oznaczone literą p wygrywają premie.
- 15.000 zł.: 144876 147247.
- 10.000 zł.: 118184.
- 5.000 zł.: 97325 122517p 127242 133864p.
- 2.000 zł.: 15039 18718p 25896p 36079 43321
- 44832 45278 43953 54959 57249 61520 68126p
- 65396p 71638 72858p 96330 98300 113016
- 115845 132084 136950 138958 140423 143002
- 143283 143643 145747.
- 1.000 zł.: 4065 4437 4835 7561 8441 10418p
- 22889 28290 29145 31487 30680 30695 44104
- 46975 49679 54324 60124 65625 75904 80153
- 83737 83319 84574 99693 102158 101868 102612
- 110430 113954 120407 121256 120633 125487
- 128556 129691 144660 147533.

Sprawdzajcie swoje losy w Kolekturze Szczęścia **KAFTALA BYDGOSZCZ** ulica Jagiellońska 2. Ciągnięcie V-iej klasy trwa do dnia 11 kwietnia br. Główna wygrana 1000000 zł padnie w ostatnim dniu ciągnięcia!

Programy radiowe

Czwartek, 16. 3. 1933 r.

12,10 Muzyka ludowa. 12,35 Transm z Filharmonji Warsz. Koncert dla szkół powszechnych ku uczczeniu nadchodzących imienin 1-go Marszałka Polski J. Piłsudskiego 15 25 Piosenki w wykonaniu chóru Juranda 15 35 „Kluby kobiece jako ogniska myśli” wygl. I. Jałowiska 15 50 Koncert z płyt 16,40 Czy grzechy przodków ciąży na ich potomkach wygl. dr J. Dembowski. 17,00 Koncert kameralny z płyt 17,40 Odczyt pt. Znaczenie kolonii dla Państwa” wygl. p. W. Szukiewicz. 18,00 „Odczyt dla maturzystów” (Dział „Historja”). 18 35 Muzyka lekka i taneczna. 19,30 Kwadrans literacki: Fragment z powieści Wł. Rymkiewicza pt. „Eksmisja”. 20,00 Muzyka lekka. 21 30 Słuchowisko pt. „Romeo i Julia” podług Szekspira w Radjof. p. Fr. Dominika. 22,15 Muzyka taneczna.

Piątek, dnia 17. III. 1933 r.

12.00 Płyty; 15.50 Piosenki w wykonaniu A. Wysockiego (baryton) i utwory jazzowe; 16.20 Odczyt dla maturzystów z Wilna. 16.40 Odczyt z Poznania; 17.00 Koncert orkiestry dętej; 18.00 Odczyt dla maturzystów (Dział „Literatura Polska”) p. t. „Powieść społeczna w XIX w.” — odczyt II-gi wygl. prof. Z. Szwejkowski; 18.25 Muzyka lekka i taneczna; 19.20 Przegląd rolniczy prasy krajowej i zagranicznej z Wilna; 19.30 Feljton p. t. „Zdobycimy klientów” wygl. p. K. Jabłowski; 20.00 Pogadanka muzyczna — wygl. dr. A. Simonówna; 20.15 Koncert symfoniczny z Filharmonji Warszawskiej 1) J. Haydn: Symfonia G-dur, 2) J. S. Bach: Koncert na skrzypce i ork. E-dur. II. 3/R Strauss: Poemat symf. „Don Juan”. 4/AL. Głazunow: Koncert na skrzypce i orkiestrę, w przerwie: p. M. Najęz-Dobrowolski wygłosi feljton poetycki ilustrowany recytacjami.

Wysokie odznaczenie J. E. Ks. Biskupa Dominika

W dniu 14 bm. odbyło się w pałacu biskupim w Pelplinie uroczyste wręczenie Krzyża Komandorskiego Orderu Odrodzenia Polski J. E. Ks. Biskupowi Konstantemu Dominikowi.

O godz. 12 przybył do pałacu biskupiego p. Wojewoda Pom. Kirtiklis w towarzystwie p. starosty powiatowego Muchniewskiego i sekret. osobistego Ziolkowskiego. W pałacu biskupim oczekiwali p. Wojewodę J. E. J. E. Ks. Biskupi Dr. Okoniewski i Dominik oraz kapituła in corpore i burmistrz m. Pelplina dr. Chmielecki. Po doręczeniu orderu w imieniu Pana Prezydenta Rzeczypospolitej przemówił do odznaczonego p. Wojewoda Kirtiklis, podkreślając zasługi J. E. Ks. Biskupa Dominika w krzewieniu ducha narodowego polskiego na stanowisku rektora Seminarjum Duchownego, a szczególnie umiłowanie Ojczyzny i Jego cnotę, która może być stawiana na wzór. Wzruszony doręczeniem tak wysokiego orderu i przemówieniem p. Wojewody, wyraził J. E. Biskup Dominik szczerze podziękowanie za wyróżnienie go, przy-

czem w swej skromności oświadczył, że właściwie nic takiego nie zdziałał, co zasługiwałoby na nadanie mu tak wysokiego orderu. Dlatego uważa J. E. to odznaczenie raczej za wyróżnienie duchowieństwa pomorskiego, którego jako rodowity Pomorzanie jest przedstawicielem. Prosząc p. Wojewodę o podziękowanie p. Prezydentowi Rzeczypospolitej za pamięć o nim, podkreślił J. E. Ks. Biskup Dominik, że modlić się będzie na intencję p. Prezydenta Rzeczypospolitej i Rządu polskiego.

Po uroczystym akcie wręczenia orderu podejmował J. E. Ks. Biskup Dr. Okoniewski gości obiadem, podczas którego składał życzenia odznaczonemu J. E. Ks. Biskup Ordynariusz Dr. Okoniewski, zaś J. E. Ks. Biskup Dominik w serdecznych słowach podziękował jeszcze raz p. Wojewodzie za osobiste przybycie do Pelplina dla wręczenia mu orderu oraz za okazaną mu życzliwość.

O godzinie 14.30 wyjechał p. Wojewoda Kirtiklis z Pelplina.

WSZYSCY NASI PRENUMERATORZY

którzy zamówią nasz dziennik na II. kwartał b. r. otrzymają bezpłatnie książkę powieściową.

Kwit abonamentowy z podaniem dokładnego adresu należy nadesłać do ADMINISTRACJI „DNIA POMORSKIEGO” TORUŃ, UL. SZEROKA 11.

Prosimy pamiętać

że listowi przyjmują przedpłatę na nasz dziennik na II. kwartał wzgl. miesiąc kwiecień tylko do dnia 25-go b. m.

Najtańsze udogodnienia dla klientów

Jednego z pierwszych dni w miesiącu stwierdzamy, że już czas najwyższy zapłacić podatki, rachunek za elektryczność, gaz, telefon. Sprawia nam to trochę kłopotu, bo jak tu pogodzić normalny dzień z załatwieniem wyżej wspomnianych plac w tych samych godzinach. Któregoś dnia tego zamiast maszerować na o biad do domu, zbaczamy od zwykłej trasy do P. K. O lub innej instytucji bankowej, za pośrednictwem której możemy załatwić gremjalnie swoje rachunki.

Ale takich samych interesantów już wiele dziesiątków zdołało się ulokować w ogonku przy kasie. Stajemy wobec tego na przypadającym nam miejscu i oczekujemy, kiedy przypadnie na nas kolej. Spóźniony obiad, zniekształcony porządek dnia, no i świadomość, że za chwilę trzeba będzie się pożegnać z kilkoma bankotami — nie uspasabia nas wesoło. Machinalnie sięgamy z westchnieniem do zanzardza, by zapalić papierosa. W tej chwili zbliża się do nas funkcjonariusz instytucji i grzechnie ale stanowczo zwraca nam uwagę, że palić niewolno.

Dlaczego?

Funkcjonariusz tłumaczy nam, że już dawno wydano taki zakaz, może zaraz po otwarciu instytucji, a może nawet jeszcze trochę wcześniej. Mamy chwilę czasu — rozmyślamy.

Gdy w trzeciej lub czwartej klasie gimnazjum, machając kawałkiem kredy po tablicy szkolnej, stwierdziliśmy, że bok AB równa się bokowi BC, od strony kotedyr padało badawcze pytanie — dlaczego? Przypominam sobie, że spościłem się wówczas porządnie zanim dowiedziałem ciekawemu nauczycielowi, na czym opieram swoje twierdzenie. Tutaj zaś grzechny funkcjonariusz instytucji odpowiada mi lapidarnie — taki zakaz.

Myślę sobie, że jednak ta odpowiedź była bardzo trafna, bardziej trafna, aniżeli napozór mogłoby się wydawać. Przecież w gruncie rzeczy niema żadnego innego uzasadnienia tego drobnego, ale dokuczliwego dla pałacza ograniczenia wolności obywatelskiej przez instytucję równie obywatelską.

Nie rozumiem tylko, dlaczego czyjś nieumotywowany upór ma stanowić notoryczną i wielokrotną przykrość dla klientów instytucji, która poza tem słynie ze swej uprzejmości względem interesantów. Skoro z postępowaniem w instytucjach tego typu potrafiono wprowadzić ku sprawnemu załatwieniu klientów mnóstwo udogodnień, dlaczego nie wprowadzono dotychczas tego jednego, nie wymagającego ani trudów, ani nakładu kosztów, mianowicie, dlaczego nie zniesiono zakazu palenia.

S. K.

Delegacje u pana Wojewody

W dniu 15 bm. przyjął p. Wojewoda Kirtiklis członków Zarządu Centralnej Kasy Spółek Rolniczych oddział w Toruniu, którzy zaprosili p. Wojewodę na uroczystość poświęcenia lokalu oddziału w dniu 22 bm. W tym samym dniu przyjął p. Wojewoda delegacje Komisji międzyszkolnej w Toruniu zapraszającą p. Wojewodę na akademię ku czci p. Marszałka Piłsudskiego.

Podgórz

— Z życia Zw. Strzeleckiego. W ub. niedzielę odbyło się ogólne zebranie miesięczne oddziałów męskiego i żeńskiego ZS. Przewodniczył ob. prezes Piątek, protokół prowadził ob. sekretarz Piątkowski. Jako członków przyjęto ob.: Tomaszewskiego i Figla, poczem referat wygłosili ob. Piątek i ob. Kobędza. Następnie odczytanych zostało kilka zarządzeń organizacyjnych, poczem ustalono program zajęć na dzień obchodu imienia Marszałka Piłsudskiego. W wolnych wnioskach zabierali głos ob. burm. Stamirowski, Piątek, Kobędza, Wiśniewski, Piątek i inni.

Gieldy

Warszawskie notowania walutowe.

z dnia 15 III. 1933 r.

	Tranzakcje	Kupno
WALUTY,		
Dolary St. Zjedn.	—	—
DEWIZY,		
Belgia	—	—
Dania	174,60—174,14	—
Bukareszt	—	—
Holandia	360,00—359,10	—
Kopenhaga	—	—
Londyn	30,75—30,60	—
Nowy York	8,89—8,86,25	—
Nowy York telegr.	8,90—8,87	—
Paryż	35,12—35,03	—
Praga	26,46—26,40	—
Sztokholm	—	—
Szwajcarya	172,95—172,52	—
Włochy	—	—
Berlin (w obrotach nieofic.)	212,60	—

Notowania ziemiopłodów w Poznaniu

Dostawa bieżąca, parytet Poznań, handel hurtowy za 100 kg. z dn. 15 III. 1932 r.

Zyto	18,25—18,50
Pszonica	35,50—36,50
Jęczmień	—
„ zwyczaj prz.	—
Saradela	—
Owies pastewn.	19,00—19,50
Mąka żytnia 65%	29,50—30,50
„ pszenna 65%	55,00—57,00
Otręby żytnie	—
„ pszenne	—
„ grube	—
Ziemniaki jadalne białe	—
„ czerwone	—

Notowania ziemiopłodów w Berlinie

Ceny w R.M. Zboże i nasiona oleiste za 1000 kg. inne za 100 kg. z dnia 15 III. 1933.

Pszonica nowa	198—200
Zyto nowe	155—157
Jęczmień browar.	172—180
Jęczmień przem. pastewny	163—171
Owies marchijski	126—129
Mąka pszenna	23,40—27,15
Mąka żytnia 70%	20,80—22,65
Otręby pszenne	8,75—9,00
„ żytnie	8,75—9,00
Otręby Victoria	21,00—24,00
Otręby drobny jadalny	19,00—21,00
Otręby pastewny	13,00—15,00
Peluszka	13,00—13,75
Bób	12,50—14,50
Wyka	13,25—13,50
Łubin niebieski	9,00—10,50
Łubin żółty	12,00—13,25
Saradela nowa	17,00—23,00
Kuchy z orzechy ziemnego.	—
„ lniane	10 80—
Wytłoki suche kraj.	8,70—
Wytłoki Soya H.	9,40—10,40

W środę 15 marca o godz. 1 w nocy zmarł po ciężkiej chorobie w 36 roku życia nasz kochany kolega

Maksymilian Macikowski

W Zmarłym tracimy gorliwego kolega. Pamięć o Nim trwale zachowamy.

Cech rzeźnicko-wędliniarski w Toruniu

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę 19. III. 33 r. o godz. 2.30 popoł. z domu żałoby przy ul. Grudziądzkiej nr. 81 na cmentarz przy ul. Wysockiego.

Komisariat Rządu w Gdyni Oddział Bezp. i Porz. Publicznego. Nr. I. P. P. 360/33.

Gdynia, dnia 8 lutego 1933 r.

Komisariat Rządu podaje do publicznej wiadomości, że Komisja dla rejestracji pojazdów mechanicznych urzędować będzie w Toruniu:

w mies. lutym — dnia 11, w mies. marcu — dnia 18 i 25, w mies. kwietniu — dnia 1, 8, 14 i 22.

Właściciele pojazdów mechanicznych, które mają być zarejestrowane winni po myśli § 18 rozp. Min. Rob. Publ. i Min. Spraw Wewn. z dnia 27. 1. 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 41 poz. 396) złożyć podanie do Urzędu Wojewódzkiego, poczem termin przeglądu będzie wyznaczony. Również kandydaci na kierowców mogą się zgłosić do egzaminu tylko po uprzednim złożeniu podania po myśli § 59 cyt. rozp. i otrzymaniu wezwania. (450)

Za Komisarza Rządu:

(—) Z. Szcherski,

Kierownik Oddz. Bezp. i Porz. Publ.

Zlec. nr. 183

Z prawam. szkół państwowych 8056

8-klasowe gimnazjum żeńskie

G. Winogrodzkiego w Wejherowie

Przy gimnazjum wstępne klasy koedukacyjne, przygotowujące do gimnazjum nowego typu.

DRUKARNIA

z gazetą i kompletnie urządzoną introligatornią w mieście powiatowym na Pomorzu natychmiast korzystnie na sprzedaż. W drukarni: 2 maszyny pospieszne, tygiel „Phoen x”, motor gazowy, stereotypy i nadzwyczaj bogaty materiał zecerski. Oferty przyjmuje „Dzień Pomorski” pod „Drukarnia Powiatowa”.

PRZETARG.

Kwatermistrzostwo Centrum Wyszkożenia Kawalerji ogłasza niniejszem przetarg na dostawę mięsa wołowego, wieprzowego i baraniego, oraz słoniny dla Garnizonu Grudziądza na czas od 1. 4. do 30. 6. br. w ilości około 1.800 kg mięsa oraz 325 kg słoniny dziennie.

Dostawa częściowo dopuszczalna. Oferty należy składać w zalakowanych kopertach wraz z kwitem na złożone w Kasie Skarbowej wadium (3 procent od oferowanej kwoty) do dnia 21 bm. godz. 12 w Kwatermistrzostwie Centrum Wyszkożenia Kawalerji.

Przetarg odbędzie się w temże Kwatermistrzostwie w dniu 22 bm. o godzinie 9.

Kwatermistrzostwo zastrzega sobie dowolny wybór oferenta. (1278)

Kwatermistrz Centr. Wyszkożenia Kawalerji.
Nr. zlec. 243/GR Nr. 743

PRZETARG

na dostawę mąki pszennej 65-procentowej około 38000 kg, kasz około 22.000 kg i jarzyny twardej ok 28.000 kg w terminie od 1 kwietnia do 30 czerwca br dla Garnizonu Grudziądza ogłasza Kwatermistrzostwo Centrum Wyszkożenia Kawalerji w Grudziądzu.

Oferty w zalakowanych kopertach składać należy wraz z kwitem na złożone w Kasie Skarbowej wadium w kwocie 3 procent od oferowanej sumy w Kwatermistrzostwie C. W. Kaw. do dnia 27 bm. godz. 12. Do oferty należy dołączyć próbki towaru. Bardzo pożądane oferty producentów wzgl. organizacji rolniczych. Dostawa częściowo dopuszczalna.

Przetarg odbędzie się w dniu 28 bm. w Kwatermistrzostwie Centrum Wyszkożenia Kawalerji w Grudziądzu. Kwatermistrzostwo zastrzega sobie dowolny wybór oferenta. (1279)

Kwatermistrz Centr. Wyszkożenia Kawalerji.
Zlec. nr. 242/GR Nr. 742

TORUN

PRZETARG PRZYMUSOWY.

Dnia 17 marca 1933 r. o godz. 11 przedpoł. sprzedawać będą u spedytora Sadeckiego za gotówkę: biłard z kijami i kulami, kanape, lampy, chodniki, firany, wieszaki, pianino, kredens, zegar, lustro, krzesła, leżankę, maszyny do szycia, i wiele innych rzeczy.
Linde, komornik Sądu Grodzkiego.

280/33

PRZETARG PRZYMUSOWY.

Dnia 17 marca 1933 o godz. 11 sprzedawać będą u spedytora Sadeckiego: grabie konne, parnik, centrifuga.
Kozak, komornik Sądu Grodzkiego w Toruniu Rew. I.

LICYTACJA PRZYMUSOWA.

Dnia 17 marca br. sprzedaje u sped. Sadeckiego przymusowym przetargiem za gotówkę: towary składające się z żelaza i porcelany, towary składające się z bryczki, kompl. radioaparatu, wozy robocze, kanape, leżanki.

Kozłowski, komornik sądowy w Toruniu, Rabiańska 12.

3493/32

BYDGOSZCZ

PRZETARG PRZYMUSOWY.

W dniu 16 marca 1933 r. sprzedam największą dającą za gotówkę o godz. 14 przy ul. Gdańskiej 76 we f-ie Herzeke: 1 samochód osobowy marki „Austro-Deimler” oszacowany na sumę 10.000 zł, który można oglądać w dniu licytacji w miejscu sprzedaży w czasie wyżej oznaczonym. (1259)

Stężycki, komornik Sądu Grodzkiego w Bydgoszczy.
Zlec. nr. 489/8

PRZETARG PRZYMUSOWY.

Dnia 17. 3. 1933 r. o godz. 3 po południu sprzedam w Fordonie, Młyn Papowy, największą dającą za natychmiastową zapłatą: 1 konia (wałach kary), 1 wianę, 3 wozy robocze, 4 szory robocze, powózkę czarną. (1260)

Kłóskowski, komornik rewiru V w Bydgoszczy.
Zlec. nr. 576/8

PRZETARG PRZYMUSOWY.

W piątek, dnia 17. 3. 1933 o godz. 12 w pol. sprzedam przy ul. Grodzkiej 17 największą dającą za natychmiastową zapłatą: 1 kasę ogniotrwałą „Arnheim” i 3 maszyny do pisania „Orzeł”. (1280)

Malak, komornik Sądu Grodzkiego w Bydgoszczy.
Zlec. nr. 588/8

PRZETARG PRZYMUSOWY.

W piątek, dnia 17. 3. 1933 o godz. 11 przedpoł. sprzedam przy ul. Koliątaja 10 w garażu największą dającą za natychmiastową zapłatą: 1 samochód ciężarowy. (1281)

Malak, komornik Sądu Grodzkiego w Bydgoszczy.
Zlec. nr. 587/8

Ziemiopłody

owies, groch, cebulę, ziemniaki jadalne i sadzonki, si me prasowaną, prostą i luźną zakupuje na dostawy wojskowe i dla zrzeszeń rolniczych — płacąc gotówką najwyższe ceny rynkowe, zarazem poleca się jako hurtownik węglowy Górnośląskiej Konwencji Węgl. na dostawę wszelkiego rodzaju **węgla, koksu i drzewa opałowe**. 1114

„TRANZYT” w Toruniu
ul. Przedzamcze 20 tel. 242.

Otwarcie sezonu nawigacyjnego

Z dniem 15 bm. wznowiła

Polska Żegluga Rzeczna „Vistula”

Komunikacja towarowo-pasażerska

Bydgoszcz — Toruń — Warszawa
Bydgoszcz — Gdańsk — Gdynia

Przewóz towarowy tańszy od kolejowego o około 50%. Przewóz wszelkich masowych ładunków z miejscowości położonych nad **Wisłą, Kanalem Bydgoskim, Brdą i Notecią** po cenach konkurencyjnych. 1251

Agentura w Toruniu Nadbrzezie tel. 75.

Agentura w Bydgoszczy ul. Grodzka 21 tel. 1196.

AGENTURY:

Warszawa, Wyszogród, Płock, Dobrzyń, Włocławek, Nieszawa, Ciechocinek, Brdziejście, Chełmno, Grudziądz, Tczew, Gdańsk, Gdynia, Łódź, Puławy i Sandomierz.

WYWOŁANIE. Wdowa Olga Burandt z domu Loosch zam w Berlinie Wilmersdorf, Düsseldorfersr. nr. 73 i jej syn Wilhelm Burandt zastąpieni przez adwokatów Wysockiego i Rudke w Grudziądzu wnieśli o wywołanie listu hipotecznego odnoszącego się do hipoteki 16.000 mk. wraz z 5-proc. odsetkami z tytułu reszty ceny kupna zainstalowanych w księdze gruntowej Grudziądza k. 1956 w oddziale III pod nr. 36 na rzecz Rudolfa Burandta. Posiadacza listu hipotecznego wyzywa się, by najpóźniej w terminie wywoławczym wyznaczonym na dzień 11 lipca 1933 r. godz. 10 przed południem w niżej podpisanym sądzie zgłosił swe prawa i przedłożył dokument, w przeciwnym razie dokument ten zostanie pozbawiony mocy prawnej. Grudziądz, dnia 1 marca 1933 r.

Sąd Grodzki.
Nr. 761

3 F 27/32

SAMOZATRUCIE

NA TŁE WĄTROBY.

SAMOZATRUCIE bywa przyczyną wielu dolegliwości (ból artretyczny, łamanie w kościach, ból i zawroty głowy, wzdęcia, odbijania, ból w wątrobie, niestrawność, brak apetytu, swędzenie skóry, skłonność do obstrukcji, plamy, zmarszczki i wyrzuty na skórze, skłonność do tyfus, podenerowanie i bezsenność, nerwowe bicie serca, mdłości, język obłożony). TRUCIZNY wewnętrzne wytwarzające się we własnym organizmie, zanieczyszczają krew, niszczą organizm, i przyspieszają starość. Choroby z samozatrucia i złej przemiany materji **LECZA NIE LEKARSTWA A KREW CZYSTA**. Wątroba i nerki są organami oczyszczającymi krew i soki ustroju. Najracjonalniejszą i zgodną z naturą kuracją jest unormowanie czynności wątroby i nerek. 20-letnie doświadczenie i najwyższe odznaczenia wykazały że ziola lecznicze

„CHOLEKINAZA” H. Niemojewskiego

jako żółci-moczopędne są jedynym naturalnym czynnikiem odciążającym soki ustroju od trucizn własnych i zapewniającym szybki powrót do zdrowia. **Bezpłatne broszury Dr. med. T. NIEMOJEWSKIEGO** otrzymać można w labor. fiz.-chem. „CHOLEKINAZA” H. NIEMOJEWSKIEGO, Warszawa, N.-Świat 5- (J) na prowincję wysyłka pocztą.

Dr. med. T. Niemojewski przeniósł przyjęcia chorych w Warszawie z ul. Litewskiej Nr. 3 na ulicę Koszykową Nr. 1 (róg Al. Ujazdowskiej.)

Przysposabiam do egzaminów, udzielam **lekcyj**

francuskiego, angielskiego, niemieckiego i gry na fortepianie. Adamska, Sukierka cza 4, Toruń. 8031

Szafę

lustro, łóżko, sprzedam tanio. Toruń, Jęczmienna 22 m. 6 1254

Damski

salon sprzedam i różne rzeczy. Toruń, Łazienna 6, m. 2. 1252

Nauczycielka

domowa poszukuje posady zaraz. Języki, muzyka, pozwolenie. Oferty „Dzień Pomorski” Toruń. 1253

Poszukuję

gwintownicy (gwint — klucze) dużej do 1 1/2 cala. Stanisław Jagielski, Solnówko pow. Świecie. 1277

Maćkowiaka

stałe **Salwator** Owocimski z beczk. 1220

Kawiarnia

z wyszynkiem z całym kompletnym urządzeniem na Pomorzu od zaraz do sprzedania. Oferty pod nr. 1255 do „Dnia Pomorskiego” Toruń. 1255

Okazja!

Sprzedam korzystnie: fortepian, salon stylowy, cykl krajoobrazów, oryginały malarza Brochockiego, maszyn elektryczny, lorneta przyrządkowa, basyryton, lustra, obrazy, zegary, maszyny do szycia, rowery, płaszcze i detki rowerowe, urządzenie sklepowe, sypialkę malowaną na dąb, oddzielne szafy, łóżka, stoły, krzesła, futra, piżmowce szpary i inne, garderoba, obuwie i wiele innych przedmiotów. 735

„Sklep Okazyjny”

ul. Groblowa Nr. 3, obok Rybnego Rynku, Grudziądz

PRZETARG PRZYMUSOWY. Nieruchomość położona w Obielewie powiat szubiński i w chwili czynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Obielewo tom II wykaz liczba 13 na imię rolnika Wacława Mazanego w Obielewie pow. szubiński zostanie dnia 10 maja 1933 r. o godz. 10 przedpoł. w drodze egzekucji wystawioną na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie pokój nr 7. Nieruchomość stanowi zabudowane obejście o charakterze włości o niepodzielnym dziedziczeniu i obszarze 24.000,59 ha, czysty dochód jako podstawa podatku gruntowego wynosi 65,61 talarów, wartość użytkowa jako podstawa podatku budynkowego wynosi 105 marek. Matrykuła art. 17 ks. podatku budynkowego 9. Wyciągi katastralne oraz wszelkie dane co do nieruchomości obejmującej się w godzinach urzędowych w sekretariacie niżej podpisanego sądu. Wzmiankę o przetargu zapisano w księdze gruntowej dnia 26 lipca 1932 r. Niebieskim wyzywa się wszystkich, których prawa w chwili zapisania wzmianki o przetargu nie były w księdze gruntowej uwidocznione, aby się z niemi zgłosili najpóźniej w dniu przetargu, przed wezwaniem do wnoszenia ofert i prawa te uprawdopodobnili, gdyżby wierzyciel im przeczył. W razie niezastosowania się do powyższego wezwania, prawa te przy oznaczeniu najniższej oferty nie zostaną wcale uwzględnione a przy rozdziale ceny kupna dopiero po rozstrzeżeniu wierzyciela i innych prawach. Zaleca się dwa tygodnie przed terminem podać na piśmie albo do protokołu sekretarza sądowego dokładne obliczenie swych roszczeń w kapitale, odsetkach, kosztach wypowiadania i kosztach sądowego dochodzenia swych praw, oraz oznaczyć pierwszeństwo, którego się żąda. Tych, którym służy prawo sprzeciwienia się przetargowi, wyzywa się, aby przed udzieleniem przybycia targu postarali się o umorzenie lub zawieszenie postępowania, gdyż inaczej prawo ich odnosić się będzie zamiast do nieruchomości, tylko do uzyskanej ceny kupna. (1258)

Labiszyn, dnia 4 marca 1933 r. Sąd Grodzki.

1 K 15/32

Potrzebna wuchowawczyna

do internatu dziewcząt gluchoniemych od 15. kwietnia b. r. Osoby z odpowiednimi kwalifikacjami oraz praktyka, obeznane z opieką i nadzorem nad dziećmi, zechcą się zgłosić do **Dyrekcji Krajowych Zakładów Opieki Społecznej w Wejherowie** 1247

Kawalerowie

właściciele po 150 mórg do brej ziemi poszukują starszych pań celem ożenku, w wieku od 25—30 lat, posiadające posag od 6—15.000 złotych. Zgłoszenia wraz z fotografią proszę przesyłać do Administracji „Dnia Pomorskiego” Toruń pod 1250.

Zapasy atletów „Scala” Gdańsk

Dzisiaj w czwartek walczą:

Neumann — Szwarc Jr. Grilks — Klenscherl

2 sensacyjne walki 2 Badurski — Smiernoff

Siegrfried — Mothka 1272

Przed zapasami pierwszorzędnym programem Variete.

Poszkodowane Panie

przez sprzedaż większego gospodarstwa pragną wyjść zamąż za wdowców z dziećmi, nie wykluczeni rolnicy, urzędnicy, piekarze. Emeryci mają pierwszeństwo. Zgłoszenia wraz z fotografią proszę przesyłać do Administracji „Dnia Pomorskiego” Toruń pod nr. 1250.

Wózek

dziecięcy na sprzedaż. Bydgoszcz, Moniuszki 3. 1220

KWIT ABONAMENTOWY.

Do

Urzędu Poczтового w _____

Zamawiam niniejszem abonament *) na „DZIEŃ POMORSKI”, „GAZETA MORSKA”, „DZIEŃ GRUDZIĄDZKI”, „GAZETA GDANSKA”, „DZIEŃ BYDGOSKI” na II kwartał 1933 r. i proszę należność — **zł. 10.17** pobrać przez listowego.

Imię i nazwisko _____

Miejscowość _____

Poczta _____

KWIT POCZTOWY

Odbiór kwoty **zł. 10.17** tytułem prenumeraty *) „DZIEŃ POMORSKI”, „GAZETA MORSKA”, „DZIEŃ GRUDZIĄDZKI”, „GAZETA GDANSKA”, „DZIEŃ BYDGOSKI”, za II kwartał 1933 r. potwierdzam.

dnia _____

*) Niezastosoane przekredlić.

KWIT ABONAMENTOWY.

Do

Urzędu Poczтового w _____

Zamawiam niniejszem abonament *) na „DZIEŃ POMORSKI”, „GAZETA MORSKA”, „DZIEŃ GRUDZIĄDZKI”, „GAZETA GDANSKA”, „DZIEŃ BYDGOSKI” na miesiąc **kwiecień 1933 r.** i proszę należność — **zł. 3.39** pobrać przez listowego.

Imię i nazwisko _____

Miejscowość _____

Poczta _____

KWIT POCZTOWY

Odbiór kwoty **zł. 3.39** tytułem prenumeraty *) „DZIEŃ POMORSKI”, „GAZETA MORSKA”, „DZIEŃ GRUDZIĄDZKI”, „GAZETA GDANSKA”, „DZIEŃ BYDGOSKI”, za **miesiąc kwiecień 1933 r.** potwierdzam.

dnia _____

*) Niezastosoane przekredlić.

Selegramy

Z ostatniej chwili

Nowa zbrodnia O. W. P.

Krwawe zajścia w miasteczkach powiatu żywieckiego uśmierzyły energiczne zarządzenia władz

Warszawa, 15. 3. (Pat). W dn. 14 bm. w godzinach wieczornych w paru miejscowościach powiatu żywieckiego w województwie krakowskim miały miejsce zajścia, z powodu szerzenia od dłuższego czasu gwałtownej agitacji wśród bardziej społecznie nieświadomego odłamu ludności przez Obóz Wielkiej Polski i miejscowe organizacje, będące pod jego wpływami. Rozagitowane grupy, uzbrojone w kije, pałki, a w niektórych wypadkach i w broń palną dopuściły się ekscesów we wsi Złatina, w przysiółku Ujsół, w Rajczy i Milówku.

W Złatine i w Ujsół tłum, złożony z kilkudziesięciu osób zdemolował 11 sklepów żydowskich. Do większych zajęć nie doszło, gdyż policja udaremniła w zarodku dalsze ekscesy.

W Rajczy tłum próbował demolować sklepy, jednak policja w sile 5 posterunkowych i przy pomocy oficerów, przebywających w sanatorium w Rajczy odparła tłum i udaremniła rabunek. W trakcie tego z tłumu padły strzały oraz obrzucono policję kamieniami. Policja zmuszona była w obronie swojej użyć broni, w wyniku czego kilka osób zostało rannych.

W tym samym czasie w miasteczku Milówce, korzystając z udania się posterunkowych policji do Rajczy, tłum zdemolował 10 sklepów, raniąc ciężko jednego z właścicieli. Przejeżdżający w tym czasie starosta żywiecki wezwał rabujące i uzbrojone bandy do zaprzestania rabunku. W odpowiedzi na to wezwanie oddano z tłumy do starosty szereg strzałów. Towarzyszący staroście dwaj posterunkowi Pol. Państw. zmuszeni byli użyć broni, w wyniku czego 4 osoby zostały rannymi, jedna z nich zmarła. Dzięki energicznej postawie starosty banda rozbiegła się i do dalszego rabunku nie doszło.

Władze przeprowadziły szereg rewizji i aresztowań. Aresztowano dotychczas 83 osoby zarówno z peśród uczestników rabunku, jak i głównych podżegaczy, a mianowicie Edwarda Zajączka, przewodniczącego okręgu podhalańskiego O. W. P., Rylkę, Surma, Łasza i Bryja — członków O. W. P.

Energiczne zarządzenia władz spotkały

Paniczna ucieczka żydów i komunistów z Niemiec

(o) Warszawa, 16. 3. (Tel. wł.). Do dnia wczorajszego polskie władze graniczne na Śląsku zarejestrowały legalny przyjazd 286 rodzin żydowskich, które osiadły w Królewskiej Hucie i Katowicach. Punkty graniczne w województwie poznańskim zarejestrowały przyjazd 150 rodzin żydowskich. Ogółem przekroczyło zachodnią granicę Polski w ciągu 2 dni 1500 żydów. Poza tym schwytano zgórą 200 osób, które przybyły do Polski przez ziloną granicę. W Poznańskim zanotowano dwa wypadki przekroczenia granicy przez komunistów niemieckich. Położenie komunistów niemieckich pogarsza fakt, że Sowiety zgodziły się na przyjęcie 30.000 komunistów. Kontyngent ten będzie specjalnie kontrolowany przez władze sowieckie.

Dalej zanotowano wielki napływ komunistów z Niemiec do Gdańska, którzy przybywają pociągami tranzytowymi przez Pomorze. Kierują się oni na Litwę i Łotwę. Władze sowieckie na granicy Łotwy i Estonii wzmacniają posterunki graniczne. Komuniści z Niemiec przybywają prawie bez rzeczy i gotówki, a interesy swoje pozostawili na łasce losu.

się z dużym uznaniem ludności. Obecnie na terenie powiatu żywieckiego panuje spokój.

(o) Warszawa 16. 3. (tel. wł.) Powiaty bielski, żywiecki, wadowicki były od dłuższego czasu terenem wyjątkowej agitacji OWP. Agitacja szła w tym kierunku, aby wywołać najpierw ekscesy antyżydowskie, które rozwinęłyby się następnie w rozruchy o charakterze antyrządowym.

Agitacja antyżydowska OWP., prowadzona głównie wśród chłopów, napotykała na grunt podatny, słabo uświadomiony.

W Krakowie policja zatrzymuje kilku akademików OWP., którzy rozdawali przed fabrykami odezwy podburzające. W Bielsku wykryto podczas rewizji 35 kg. ulotek i odezw podburzających. Podczas dalszych rewizji znaleziono karabiny, sztylety, bagnety, łomy i pałki

Generalna rewizja taruf kolejowych przeprowadziło Min. Komunikacji

Warszawa, 16. 3. (PAT). W ministerstwie Komunikacji opracowano ostateczny projekt reform taryfowych, mających duże znaczenie dla ożywienia przewozów towarowych. Projekt ten po uzgodnieniu z interesami ministerstwa zostanie wprowadzony w życie w czasie najbliższym. Taryfa na przewóz przesyłek drobnych ulegnie obniżce w klasie zasadniczej i przy przewozach do 400 km, przy czym rozmiar zniżki wynosi 40% na bliższych przestrzeniach, do 16% na 200 km i do 8% na 300 km.

Klasa druga, mająca zastosowanie do takich artykułów które podlegają taryfikacji, będzie posiadała stawki na poziomie dawnej klasy drobnicowej IV z roku 1929.

Trzecia klasa do pozostałych tańszych artykułów będzie skalkulowana poniżej poziomu obecnej klasy R-6. W rezultacie da to zniżkę wynoszącą na bliższych odległościach prze

wozu około 1/4 w porównaniu z obecną taryfą. Równocześnie z obniżką taryfy drobnicowej ulegnie obniżce taryfa wagonowa w zakresie klas od 1-6, i odległościach przewozu do 400 km. Obniżka nastąpi w takim rozmiarze, aby zachowana była właściwa proporcja pomiędzy nowymi stawkami drobnicowymi i wagonowymi.

Zasadniczej reformie poddano również stawki na przewóz przesyłek pociesnych drobnych i wagonowych. Przyjęto regułę, że taryfa pociesna będzie droższa od zwykłej tylko o 25%. Taryfa ekspresowa oraz taryfa pociesna drobnicowa przy użyciu pociągów osobowych mają być jednakowe i wynosić o 25% więcej niż nowa taryfa pociesna. Taryfa bagażowa ma być o 10% tańsza od nowej taryfy ekspresowej.

W ponurej atmosferze mordu w Brzuchowicach

Dziewiąty dzień procesu Gorgonowej

Kraków, 16. 3. (PAT). W 9 dniu procesu przeciwko Gorgonowej zeznawali w dalszym ciągu funkcjonariusze policji, przeprowadzający śledztwo bezpośrednio po zbrodni. Świadek Lorch, wywiadowca policji lwowskiej zeznaje, że przybył do willi Zaremby wraz z nadkomisarzem Frankiewiczem ze Lwowa przed godz. 4 rano, poczem rozpoczął BADANIA W POKOJU DENATKI OKIEN I DRZWI FRONTOWYCH. Żadnych śladów gwałtownego otwarcia nie było. Następnie badał ślady stóp na zewnątrz. Te, zdaniem świadka, były nieduże, jakby od małych pantofli bez obcasów, lecz już przez zaśnięcie zniekształcone. Dalsze poszukiwania doprowadziły do znalezienia przez aspiranta Respondę świecy obok basenu, co nasunęło myśl, że w basenie może być ukryte narzędzie zbrodni. Świadek za pomocą żelaznej drugi wyciągnął z basenu dżagan. Dalej świadek opisuje znalezienie w piwnicy mokrej chusteczki, ślady krwi oraz kawałków szkła w pokoju oskarżonej. Następnie stwierdza, że STAŚ ZAREMBA ZRAZU MÓWIŁ O CIEMNEJ POSTACI NIEDOKŁADNIE I WAHAJĄCO, co robiło wrażenie, że chce się porozumieć z ojcem, dopiero potem powiedział wyraźniej, że rozpoznał po futrze, włosach i ruchach Gorgonową. Na-

stępnie na pytania sędziów i obrońców świadek omawia sprawę chusteczki, szkła i rozbitej szyby, użycia przez Gorgonową nafty do dezynfekcji zamiast jodyny, która się znalazła w łazience. Wobec różnych wątpliwości, czy leżący na stole sędziowskim, jako dowód rzeczowy dżagan jest identyczny ze znalezionym w basenie, świadek stwierdza kategorycznie, że jest to ten sam. Na zarzuty obrony, że śladów w śniegu nie odbito w gipsie i nie odmierzone długości kroków, świadek stwierdza, że ślady były już niewyraźne i zatarte świeżym śniegiem, a długość może być różna u tej samej osoby.

Po krótkiej przerwie zeznawał dalej nadkomisarz Frankiewicz, komendant policji miasta Lwowa. Świadek ten przedstawił szczegółowo prowadzone przez siebie śledztwo na miejscu w Brzuchowicach, a następnie po przewiezieniu Gorgonowej we Lwowie. Świadek opisał najdokładniej WIZJĘ W POKOJU DENATKI, badania okien, drzwi i śladów na śniegu. Ślady na śniegu zdaniem świadka stanowią pochodzący od obuwi bez obcasów. Pantofle znalezione w pokoju Gorgonowej były wilgotne i miały rdzawe plamy. Staś Zaremba, przesłuchiwany przez świadka najpierw drżał i był silnie zdenerwowany. Początkowo

Mac Donald wyjechał do Rzymu

Londyn, 16. 3. (PAT). Agencja Reutersa do wiadomości, że premier Mac Donald uda się dn 18 bm. do Rzymu celem podjęcia narady z Mussolinim.

Cesarzka kokarda na cze koch żołnierzy Reichsw. Hru

Berlin, 16. 3. (PAT). Prezydent Rzeszy wydał wczoraj dekret, zmieniający wojskowe godła niemieckie. Zmiana polega przede wszystkim na usunięciu z niemieckiej flagi wojennej narażnika o barwach republikańskich oraz wprowadzeniu jednolitej kokardy na czapkach członków Reichsw. Hru i Stahlhelmu o barwach czarno-biało-czerwonych. Równocześnie prezydent Hindenburg wydał rozkaz do armii, w którym m. in. stwierdza, że nowe odznaki mają przypominać stale, że lepszej przyszłości nie da się wywalczyć bez woli do obrotu kraju.

Na drodze realizacji projektów osadniczych na Pomorzu

(o) Warszawa, 16. 3. (Tel. wł.). Klub BBWR wniósł wczoraj do laski marszałkowskiej wniosek w sprawie osadnictwa na Pomorzu i w Poznańskim.

Wzrost wkładów w Banku Gospodarstwa Krajowego

(o) Warszawa 16. 3. (tel. wł.) Przyjęty przez Radę Banku Gospodarstwa Krajowego bilans za styczeń wykazuje wzrost wkładów w tym banku o 10 milionów zł, tak iż wynosił 271 milionów.

Niebezpieczna eksplozja w Drohobuczu

Boryslaw, 16. 3. (PAT). W dniu 14 b. m. o godz. 20.30 podczas badania wytrzymałości rozdzielacza gazu w rafinerji naftowej „Galicja” w Drohobuczu nastąpiła eksplozja, wskutek czego rozdzielacz uległ kompletnemu zniszczeniu, a obsługa doznała porażeń. Pałac Władysław Zieliński jest ranny w głowę

i ma przeciętą tętnicę szyji, zaś pomocnik de stylatora Szeleiner doznał ciężkich obrażeń. Detonacja była słyszana w promieniu kilkunastu kilometrów, w promieniu zaś 100 metrów wyleciały wszystkie szyby z okien. Straty wynoszą około 30.000 zł.

sądził, że ciemna sylwetka, którą spostrzegł, jest denatką, lecz jak zaznaczył, przyszło mu później na myśl, że postać ta podobna była jakoby do Gorgonowej. Na to naprowadziły go wygląd futra i fryzury. Co do zranienia psa, świadek powiada, że wykluczone jest, by pies pozwolił się zranic komu obcemu. Dłuższą dyskusję wywołała sprawa świecy. Oskarżona na zapytanie świadka odpowiedziała, że używała w nocy w razie potrzeby latarki elektrycznej. Świecy nigdy nie zapalała. Dalej świadek, odpowiadając na pytania prokuratora, opisuje próbę nocnej wizji lokalnej. Próba ta wypadła zdaniem świadka obciążająco dla oskarżonej.

Zkolei zeznawał świadek 17-letnia Olga Jezierska. Zeznaje że służyła w willi u Zaremby przez dwa miesiące. Gorgonowa obchodziła się z nią dobrze, natomiast stosunki między Gorgonową, Zarembą i dziećmi były bardzo napięte. Gorgonowa używała często wobec służby wyrażań ordynarnych, mówiąc o zmarłej. Gorgonowa uskarżała się na Zarembę, na balamuczącą go rzekomo Irenę, której nawet wygrażała, że jej „utnie nos”. Świadek stwierdza, że Gorgonowa posiadała kosztule seledynowe. Zna je z prania. Poza tym stwierdza, że Gorgonowa była bardzo silna, przesuwała z łatwością ciężkie meble i szafy. Z Lusią obchodziła się bardzo źle.

Ostatni świadek Marjanna Lucht, żona konduktora, sąsiadka Zaremby zeznaje bardzo niedokładnie. Zaprzeczyła na życzenie prokuratora ZAPRZECZYŁA WSZYSTKIEMU CO MÓWIŁA DAWNIEJ. Oświadcza, że zupełnie nie zna stosunków jakie panowały w domu Zaremby i przeczy, jakoby kiedykolwiek o nich mówiła. Jej mąż miał tylko jakieś zatargi z Zarembą.

Ogłoszenia: wiersz milim. na stronie 7-lamowej . . . 0,20 zł
w tekście na pierwszej stronie . . . 1,00 zł
na drugiej i trzeciej stronie 0,80 zł — w tekście . . . 0,50 zł
Za ogłoszenia sądowe i urzędowe w drobnym składzie 25% drożej.
Drobnie za słowo 15 gr. pierwsze słowo podwójnie.
Dla poszukujących pracy i nekrologi 25% zniżki, komunikaty 50 gr.
Za ogłoszenia skomplikowane i z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki.
W Gdańsku za wiersz m/m na stronie 7-lamowej . . . 15 fen.
50 fen.
10 fen.
Crobne za słowo 5 fen. — tytułowe . . . 10 fen.
Przy sądowym ściąganiu należności rabat upada. Za terminowy druk
orzepisane miejsce ogłoszenia administracja nie odpowiada.

Redaktor odpowiedzialny Wacław Górnicki w Toruniu, Mikołajska 3.
Red. odpowiedzialny na Bydgoszcz Józef Dobroszański Mostowa 6
Redaktor odpowiedzialny za sprawy W. M. Gdańska Wilhelm Grimsmann,
Gdańsk, Kaszubischer Markt 21, I. p.
Redaktor odpow. na Gdynię Wiktor Mleńnikow Gdynia, Świętojańska
Redaktor odpowiedzialny na Inowrocław Bronisław Jędrzejczak,
Inowrocław, plac Kasprowiec 4a.
Redaktor odpow. na Grudziądz Józef Stancub Grudziądz, Rynek 10/11.
Wydawca: „Dzień Pomorski”, „Dzień Bydgoski”, „Gazeta Morska”,
„Dzień Grudziądzki”, „Dzień Kalwiski”
Nakładem i czcionkami Pomorskiej Drukarni Rolniczej S. A.
w Toruniu

Abonament miesięczny wynosi

w ekspedycji miejscowych agencjach . . . 3.— zł
z odnośnikiem do domu w Toruniu . . . 3,40 zł
przez pocztę z odnośnikiem . . . 3,36 zł
pod opaską . . . 4,50 zł
w Gdańsku przez pocztę . . . 2,50 gd przez chłopca . . . 2,30 zł
z odbieraniem w administracji wprost gd 2, zagranicą 4 gd . . . 7.— zł
W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą (np. przeszkody w zakładzie strajki). Administracja nie odpowiada za niedostarczenie pisma